

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Черкаський державний фаховий бізнес-коледж

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітнього ступеня бакалавр

на тему:

«Методика та організація обліку і аналізу загальновиробничих витрат»

Виконала: студентка

групи ОА-23

спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

освітня програма: Облік і аудит

Погоріла Анна Романівна

Науковий керівник

кандидат економічних наук,

Дернова Ірина Анатоліївна

Допущено до захисту

протокол № 9 від «08» 06 2020 р.

завідувач кафедри фінансового моніторингу та

підприємництва

Кандидат економічних наук

Полях С.С.

Черкаси 2026

Анотація
на кваліфікаційну роботу

«Методика та організація обліку і аналізу загальновиробничих витрат (на прикладі ТОВ
«Строй Дом Україна»)»

Студентки Погорілої Анни Романівни

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Освітня програма: Облік і аудит

Мета – теоретичне обґрунтування методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку і аналізу загальновиробничих витрат на промисловому підприємстві.

Проблема – існуюча система обліку та аналізу загальновиробничих витрат на ТОВ «Строй Дом Україна» має суттєві недоліки: використання економічно необґрунтованої бази розподілу постійних витрат (пропорційно прямій заробітній платі), відсутність оперативного контролю відхилень, надмірна агрегація аналітичного обліку за статтею «Інші постійні витрати», що призводить до спотворення собівартості продукції та ускладнює прийняття управлінських рішень.

Результати – розкрито економічну сутність, склад та класифікацію загальновиробничих витрат; узагальнено нормативно-правове регулювання їх обліку в Україні; систематизовано теоретичні засади обліку та аналізу цих витрат. Надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «Строй Дом Україна», досліджено організацію бухгалтерського обліку та розподілу загальновиробничих витрат, проаналізовано стан синтетичного та аналітичного обліку.

Проведено аналіз динаміки, структури та ефективності управління загальновиробничими витратами, який показав їх зростання з 84 148,2 тис. грн до 136 636,4 тис. грн, частку постійних витрат понад 93% та домінування статті «Інші постійні витрати» (майже 80%). Для усунення виявлених недоліків запропоновано змінити базу розподілу постійних витрат на машино-години та площу приміщень, запровадити щотижневий моніторинг відхилень з використанням гнучких кошторисів та деталізувати аналітичний облік шляхом введення п'яти додаткових субрахунків. Удосконалено методику аналізу через підвищення його періодичності, розширення системи відносних показників, впровадження факторного, маржинального, трендового аналізу, бенчмаркінгу та автоматизацію процедур.

Економічне обґрунтування підтвердило доцільність запропонованих заходів: загальні витрати на впровадження становлять 193 000 грн, очікуваний річний ефект – 304 000 грн, чиста економія – 111 000 грн, середній термін окупності – 7,6 місяця, рівень рентабельності – 0,57. Реалізація заходів дозволить підвищити точність калькулювання собівартості, посилити оперативний контроль за відхиленнями та забезпечити прозорість структури витрат, що позитивно вплине на фінансові результати та конкурентоспроможність підприємства.

Ключові слова: загальновиробничі витрати, облік, аналіз, база розподілу, постійні витрати, змінні витрати, собівартість, моніторинг відхилень, автоматизація.

Abstract
for the qualifying work

"Methods and Organization of Accounting and Analysis of Manufacturing Overhead Costs (on the example of LLC "Stroy Dom Ukraine")"

by Pohoriloyi Anny Romanivny

Specialty: 071 "Accounting and Taxation" Educational program: "Accounting and Auditing"

Purpose – theoretical substantiation of methodological provisions and development of practical recommendations for improving the accounting and analysis of manufacturing overhead costs at an industrial enterprise.

Problem – the existing system of accounting and analysis of manufacturing overhead costs at LLC "Stroy Dom Ukraine" has significant drawbacks: the use of an economically unjustified basis for the distribution of fixed costs (proportional to direct wages), the lack of operational control over deviations, excessive aggregation of analytical accounting under the item "Other fixed costs", which leads to distortion of product cost and complicates management decision-making.

Results – the economic essence, composition and classification of manufacturing overhead costs are revealed; the regulatory framework for their accounting in Ukraine is summarized; the theoretical foundations of accounting and analysis of these costs are systematized. The organizational and economic characteristics of LLC "Stroy Dom Ukraine" are provided, the organization of accounting and distribution of manufacturing overhead costs is studied, the state of synthetic and analytical accounting is analyzed.

The analysis of dynamics, structure and efficiency of manufacturing overhead costs management was carried out, which showed their growth from UAH 84,148.2 thousand to UAH 136,636.4 thousand, the share of fixed costs over 93% and the dominance of the item "Other fixed costs" (almost 80%). To eliminate the identified shortcomings, it is proposed to change the distribution basis of fixed costs to machine hours and premises area, introduce weekly monitoring of deviations using flexible estimates, and detail analytical accounting by introducing five additional sub-accounts. The analysis methodology has been improved by increasing its frequency, expanding the system of relative indicators, introducing factor, marginal, trend analysis, benchmarking and automation of procedures.

The economic feasibility study confirmed the expediency of the proposed measures: total implementation costs amount to UAH 193,000, expected annual effect – UAH 304,000, net savings – UAH 111,000, average payback period – 7.6 months, profitability level – 0.57. The implementation of the measures will improve the accuracy of product cost calculation, strengthen operational control over deviations and ensure transparency of the cost structure, which will positively affect the financial results and competitiveness of the enterprise.

Keywords: manufacturing overhead costs, accounting, analysis, distribution basis, fixed costs, variable costs, product cost, deviation monitoring, automation.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	9
1.1. Економічна сутність і класифікація загальновиробничих витрат підприємства.....	9
1.2. Теоретичні засади обліку та аналізу загальновиробничих витрат .	16
1.3. Нормативно-правове регулювання та методичні підходи до обліку загальновиробничих витрат	23
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ТОВ “СТРОЙДОМ УКРАЇНА”	29
2.1. Організаційно-економічна характеристика.....	29
2.2. Організація бухгалтерського обліку та розподілу загальновиробничих витрат на підприємстві.....	37
2.3. Синтетичний та аналітичний облік загальновиробничих витрат	47
2.4. Аналіз загальновиробничих витрат і оцінка ефективності їх управління на підприємстві	54
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ТОВ “СТРОЙДОМ УКРАЇНА”	63
3.1. Напрями удосконалення організації обліку загальновиробничих витрат.....	63
3.2. Удосконалення методики аналізу загальновиробничих витрат	66
3.3. Економічне обґрунтування та оцінка ефективності запропонованих заходів для підприємства.....	70
ВИСНОВКИ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
ДОДАТКИ	82

ВСТУП

Актуальність теми. Загальновиробничі витрати займають значну частку в собівартості продукції промислових підприємств. Неправильний розподіл цих витрат спотворює реальну собівартість окремих видів продукції. Це призводить до помилкових управлінських рішень у сфері ціноутворення та асортиментної політики. Існуючі методики розподілу загальновиробничих витрат часто не враховують галузевих особливостей підприємства. Тому дослідження напрямів удосконалення їх обліку та аналізу є актуальним і має практичну цінність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема обліку та аналізу загальновиробничих витрат займалися вітчизняні науковці Олександрова О., Гринь В., Бардалим М. В., Бабенко Л., Скорнякова Ю. Б., Подмешальська Ю., а також Куцик П. О. та Мазуренко О. М. у монографічних дослідженнях. Вчені розглядають різні підходи до визначення сутності витрат, їх класифікації та методів розподілу.

Водночас залишаються невирішеними питання вибору оптимальної бази розподілу для підприємств різних типів виробництва та удосконалення методів оперативного контролю відхилень фактичних витрат від нормативних. У зв'язку з цим дослідження спрямоване на подальший розвиток зазначених підходів на прикладі конкретного підприємства.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку і аналізу загальновиробничих витрат на промисловому підприємстві.

Завдання дослідження

-розкрити економічну сутність, склад та класифікацію загальновиробничих витрат підприємства;

-узагальнити нормативно-правове регулювання та методичні підходи до обліку загальновиробничих витрат в Україні;

-систематизувати теоретичні засади обліку та аналізу загальновиробничих витрат;

-надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «СтройДом Україна» та оцінити його фінансовий стан;

-дослідити організацію бухгалтерського обліку та розподілу загальновиробничих витрат на підприємстві;

-проаналізувати сучасний стан синтетичного та аналітичного обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «СтройДом Україна»;

-провести аналіз динаміки, структури та ефективності управління загальновиробничими витратами на підприємстві;

-визначити напрями удосконалення організації обліку загальновиробничих витрат та розробити відповідні пропозиції;

-запропонувати шляхи вдосконалення методики аналізу загальновиробничих витрат на підприємстві;

-здійснити економічне обґрунтування запропонованих заходів та оцінити їх ефективність для ТОВ «СтройДом Україна».

Об'єктом дослідження є процес формування, обліку та розподілу загальновиробничих витрат на промисловому підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку і аналізу загальновиробничих витрат, а також напрями їх удосконалення.

Суб'єктом дослідження є Товариство з обмеженою відповідальністю «СтройДом Україна».

У роботі використано такі **методи дослідження**. Метод аналізу та синтезу застосовано для вивчення економічної сутності загальновиробничих витрат та їх класифікації.

Статистичний метод використано для оцінки динаміки та структури витрат за 2023-2025 роки. Метод порівняння застосовано для зіставлення фактичних показників з плановими та нормативними. Метод групування дозволив систематизувати витрати за різними ознаками і базами розподілу.

Факторний аналіз використано для виявлення впливу окремих чинників на загальну суму витрат.

Метод коефіцієнтів застосовано для оцінки ефективності управління витратами. Графічний метод використано для наочного відображення структури та динаміки витрат. Розрахунково-конструктивний метод застосовано для економічного обґрунтування запропонованих заходів.

Інформаційною базою є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Податковий кодекс, НП(С)БО 16 та План рахунків. Первинні документи: накладні, акти, таблиці, розрахунково-платіжні відомості. Облікові реєстри: рахунки 91 та 23. Фінансова звітність ТОВ «СтройДом Україна» за 2023-2025 роки.

Методичну основу дослідження становлять праці вітчизняних і зарубіжних учених у сфері обліку та аналізу витрат, зокрема роботи Александрової О., Гринь В., Бардалима М. В., Бабенко Л., Скорнякової Ю. Б., Подмешальської Ю., а також монографія Куцика П. О. та Мазуренко О. М. Використано довідково-інформаційні видання та матеріали науково-практичних конференцій з питань бухгалтерського обліку й економічного аналізу.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були апробовані на конференції «Розвиток сучасної науки: актуальні питання теорії та практики», яка відбулася 22 травня у м. Тернопіль, де автором було представлено доповідь на тему «Вплив загальновиробничих витрат на собівартість продукції».

Практичне значення результатів полягає у можливості їх застосування на ТОВ «СтройДом Україна». Запропоновані зміни щодо розподілу витрат, моніторингу відхилень та деталізації аналітичного обліку сприятимуть підвищенню точності калькулювання собівартості продукції. Використання сучасних аналітичних методів і автоматизація процедур дозволять знизити трудомісткість облікової роботи та підвищити її ефективність.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

1.1. Економічна сутність і класифікація загальновиробничих витрат підприємства

Загальновиробничі витрати – це витрати підприємства, які виникають у процесі забезпечення нормального функціонування виробничих підрозділів, але не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного виду продукції, робіт або послуг [1]. Вони включають витрати на амортизацію основних засобів виробничого призначення, утримання та експлуатацію обладнання, оплату праці допоміжного персоналу, витрати на енергоносії, освітлення, опалення, ремонтні роботи та інші ресурси, необхідні для підтримки виробничого процесу. Такі витрати не формують продукцію безпосередньо, проте забезпечують умови для її виготовлення, підтримуючи ефективність виробничого процесу та раціональне використання матеріальних і трудових ресурсів.

У науковій літературі загальновиробничі витрати розглядаються як складова витрат підприємства, що забезпечує організаційне, технічне та матеріально-технічне функціонування виробничого процесу. У таблиці 1.1. наведено різні підходи до визначення поняття загальновиробничі витрати.

Таблиця 1.1

Основні підходи до визначення загальновиробничих витрат за авторами

Автор(и)	Поняття
Олександрова О., Гринь В.	Загальновиробничі витрати – непрямі витрати, що включають амортизацію основних засобів, утримання виробничих приміщень, оплату праці допоміжного персоналу, енергоносії та інші ресурси
Бардалим М. В.	Загальновиробничі витрати – витрати, що формують собівартість продукції шляхом розподілу та відображають ефективність використання ресурсів

Продовж.табл.1.1	
1	2
Павлова Г. Є., Атамас О. П., Осадча М. В.	Загальновиробничі витрати – організація обліку витрат на виробництво продукції на сільськогосподарських підприємствах
Бабенко Л. та співавтори	Загальновиробничі витрати – вплив на формування собівартості та фінансовий результат підприємства

Джерело: створено автором за [2, с.67].

Узагальнення наукових підходів дозволяє зробити висновок, що загальновиробничі витрати є непрямыми витратами, пов'язаними із забезпеченням функціонування виробничого процесу, які не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта калькулювання та потребують розподілу, оскільки забезпечують умови для виробництва, підтримують функціонування обладнання та приміщень, оплачують працю допоміжного персоналу та витрати на енергію й інші ресурси, необхідні для виробничого процесу.

Місце загальновиробничих витрат у формуванні собівартості продукції є суттєвим, оскільки вони доповнюють прямі витрати та забезпечують повне відображення витрат, понесених на виробництво продукції, робіт чи послуг. Включення цих витрат до собівартості дозволяє отримати більш реальну оцінку витрат на виробництво, що, у свою чергу, впливає на розрахунок ціни реалізації та визначення прибутковості продукції. При цьому правильний розподіл загальновиробничих витрат дозволяє уникнути спотворення собівартості окремих видів продукції та забезпечує достовірність фінансових показників підприємства.

У структурі витрат підприємства загальновиробничі витрати займають проміжне місце між прямими виробничими витратами та адміністративними витратами. Вони належать до виробничих витрат, однак мають непрямий характер, оскільки не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта калькулювання. Це зумовлює необхідність їх узагальнення та подальшого розподілу в системі обліку.

Таким чином, загальновиробничі витрати є важливою складовою витрат підприємства, оскільки забезпечують комплексне відображення умов функціонування виробничого процесу та формування повної собівартості продукції.

Склад загальновиробничих витрат складається з шести основних груп, кожна з яких відображає певний аспект організації виробництва та управління ресурсами.

В таблиці 1.2 наведено склад загальновиробничих витрат за групами.

Таблиця 1.2

Склад загальновиробничих витрат за групами

№	Група загальновиробничих витрат	Основний зміст витрат
1	Витрати на управління виробництвом	Планування, організація та контроль виробничих процесів, управління персоналом, адміністративна діяльність. Оплата праці керівників і спеціалістів, службові поїздки, підготовка звітності, оргтехніка, канцелярські матеріали.
2	Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення	Поступове перенесення вартості будівель, обладнання, транспортних засобів, складських приміщень на продукцію. Планування оновлення обладнання, підтримка технічного стану, формування достовірної собівартості продукції.
3	Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт обладнання	Поточний та капітальний ремонт обладнання, закупівля запасних частин, сервісні роботи, модернізація виробничих ліній. Забезпечують безперебійну роботу обладнання, запобігають простоям, підвищують надійність та ефективність виробничих потужностей.
4	Витрати на обслуговування виробничого процесу	Витрати на допоміжні матеріали, паливо, електроенергію, воду, пар, стиснене повітря. Лабораторні дослідження, калібрування обладнання, технологічний контроль якості. Підтримка стабільності процесів та оптимальне використання ресурсів.
5	Витрати на охорону праці, техніку безпеки та екологічні заходи	Забезпечення безпечних умов праці, засоби індивідуального захисту, інструктажі, навчання персоналу, медичні огляди. Екологічні заходи: утилізація відходів, очистка стічних вод, зменшення викидів, впровадження ресурсозберігаючих технологій.
6	Інші загальновиробничі витрати	Підготовка виробничих кадрів, внутрішньозаводські перевезення, охорона приміщень, витрати на зв'язок і інформаційні системи, вентиляція та охолодження цехів. Забезпечують безперервність виробництва та підтримку організаційної структури підприємства.

Джерело: створено автором за [7, с.54].

Таким чином, наведений склад загальновиробничих витрат відображає комплексний характер витрат, пов'язаних із забезпеченням функціонування виробничого процесу. Вони охоплюють управлінські, технічні, енергетичні та соціальні аспекти діяльності підприємства, що дозволяє забезпечити безперервність виробництва та ефективне використання ресурсів.

З метою систематизації загальновиробничих витрат та забезпечення їх ефективного управління застосовується їх класифікація за різними ознаками. Основні підходи до класифікації наведено на рис. 1.1.

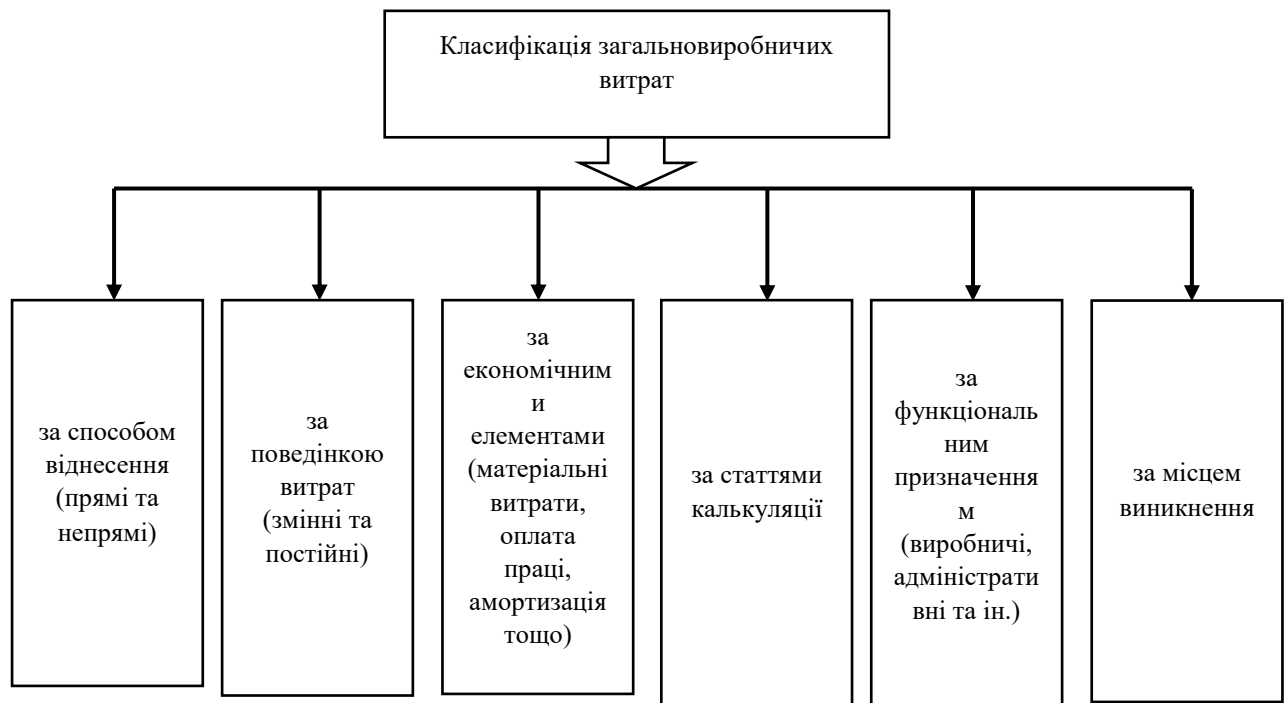

Рис.1.1.Класифікація загальновиробничих витрат підприємства

Джерело: складено автором

За способом віднесення на собівартість витрати поділяються на прямі та непрямі. Прямі витрати можна безпосередньо віднести на конкретний вид продукції, робіт або послуг, наприклад, витрати на сировину, електроенергію або матеріали, які використовуються в певному виробі. Непрямі витрати не пов'язані безпосередньо з конкретним продуктом, їх розподіляють між

різними видами продукції, що дозволяє забезпечити більш точний розрахунок собівартості та контролювати ефективність виробництва.

Витрати також класифікуються за поведінкою, тобто на змінні та постійні. Змінні витрати змінюються залежно від обсягів виробництва, зростають при збільшенні обсягів продукції і зменшуються при їх скороченні, до них належать витрати на матеріали, енергію, паливо та допоміжні ресурси. Постійні витрати залишаються стабільними незалежно від обсягів виробництва і включають орендну плату, зарплату адміністрації, амортизаційні відрахування та утримання основних засобів[8, с.39].

За економічними елементами витрати поділяються на матеріальні витрати, витрати на оплату праці, амортизацію та інші ресурси, що допомагає аналізувати структуру витрат та визначати напрями їх оптимізації. Класифікація за статтями калькуляції дозволяє групувати витрати відповідно до складових собівартості продукції, що забезпечує точний розрахунок собівартості конкретного виробу та планування ціноутворення.

Витрати також розподіляються за функціональним призначенням на виробничі, адміністративні та збутові, що дає змогу оцінювати ефективність роботи окремих підрозділів підприємства. Нарешті, класифікація за місцем виникнення витрат враховує підрозділи, у яких формуються витрати, такі як цехи, допоміжні служби або адміністративні відділи, що сприяє більш точному контролю і управлінню ресурсами підприємства.

У сукупності така класифікація забезпечує комплексний аналіз загальновиробничих витрат та підвищує ефективність виробничого процесу.

Формування загальновиробничих витрат на підприємстві є складним процесом, що визначається різними факторами, які впливають на обсяг, структуру та ефективність використання ресурсів. Загальновиробничі витрати включають всі витрати, що виникають у процесі забезпечення нормального функціонування виробничих підрозділів, але не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного виду продукції. Вони охоплюють управлінські, експлуатаційні, амортизаційні, енергетичні, охоронні та інші

витрати, які забезпечують безперебійну роботу підприємства і підтримку технологічного процесу[9, с.288].

На величину загальновиробничих витрат впливають масштаби виробництва та організаційна структура підприємства. Великі підприємства, що здійснюють масове виробництво, потребують значних витрат на управління підрозділами, координацію виробничих процесів та забезпечення адміністративної діяльності. Водночас, збільшення обсягів виробництва дозволяє підприємству ефективніше використовувати наявні ресурси, знижувати одиничну собівартість продукції і скорочувати частку непродуктивних витрат. У процесі планування та контролю виробничих операцій витрати на управління виробництвом можуть бути оптимізовані, що підвищує ефективність роботи персоналу та покращує організаційні процеси всіх структурних підрозділів.

Галузева специфіка підприємства також визначає характер і структуру загальновиробничих витрат. Виробничі підприємства різних секторів економіки мають специфічні технологічні процеси, обладнання, необхідність у матеріалах та енергії. Наприклад, у машинобудівній промисловості велика частка витрат припадає на амортизацію та технічне обслуговування обладнання, тоді як на підприємствах харчової промисловості більшу роль відіграють витрати на енергію, допоміжні матеріали та контроль якості продукції. Підприємства з високим рівнем автоматизації витрачають менше ресурсів на ручну працю, однак збільшуються витрати на обслуговування та модернізацію обладнання. Відповідно, структура загальновиробничих витрат формується з урахуванням специфіки галузі, що дозволяє більш точно планувати витрати та здійснювати аналіз собівартості продукції.

Технологічний рівень виробництва є ще одним ключовим фактором, який визначає величину витрат. Використання сучасного обладнання та автоматизованих систем дозволяє знизити змінні витрати, скоротити простої обладнання та зменшити витрати на допоміжні матеріали. Разом з тим, застарілі технології потребують додаткових ресурсів на ремонт та

експлуатацію, що призводить до зростання загальних витрат. Впровадження інноваційних технологій також впливає на розподіл витрат між різними групами: зменшується частка витрат на управління виробництвом і обслуговування, водночас збільшуються витрати на амортизацію та модернізацію обладнання

Вплив організаційної структури підприємства також суттєвий. Рациональна організація виробничих підрозділів та правильний розподіл обов'язків дозволяють зменшити непродуктивні витрати та підвищити ефективність використання ресурсів. Відповідне управління персоналом, планування робочого часу та контроль за дотриманням технологічних процесів знижують ризики простоїв, поломок обладнання та втрат матеріалів.

Особливе значення має контроль за витратами на обслуговування виробничого процесу, включаючи допоміжні матеріали, паливо, електроенергію, воду та інші ресурси, необхідні для технологічних операцій. Важливими є також витрати на лабораторні дослідження, калібрування обладнання та контроль якості продукції, що дозволяє підтримувати стабільність процесів і зберігати стандарт продукції.

Витрати на охорону праці та техніку безпеки забезпечують безпечні умови роботи для персоналу, включають засоби індивідуального захисту, інструктажі, навчання, медичні огляди, а також заходи щодо екологічного впливу. Це дозволяє мінімізувати ризики травматизму, забезпечити дотримання нормативів і покращити соціальний авторитет підприємства.

Інші загальновиробничі витрати, такі як підготовка кадрів, внутрішньозаводські перевезення, охорона приміщень, витрати на зв'язок і вентиляцію, забезпечують безперервність виробництва та підтримку організаційної структури. Усі ці витрати спрямовані на створення умов для стабільної та ефективної роботи виробничого процесу, оптимізацію ресурсів та підвищення продуктивності праці.

Отже, загальновиробничі витрати формуються під впливом масштабів виробництва, галузевих особливостей і технологічного рівня підприємства.

Вони визначають ефективність використання ресурсів і безпосередньо впливають на собівартість продукції.

1.2. Теоретичні засади обліку та аналізу загальновиробничих витрат

Облік витрат виробничих підрозділів є невід'ємною частиною управління підприємством. Він дає змогу отримувати вичерпні та правдиві дані про видатки, пов'язані із забезпеченням роботи цехів і дільниць. Така інформація потрібна для нагляду, складання планів і визначення того, наскільки раціонально використовуються наявні ресурси.

До головних функцій обліку цих витрат належать нагляд, планування та дослідження. Нагляд відстежує реальні витрати та знаходить відхилення. Планування допомагає складати кошториси. Дослідження оцінює результативність використання ресурсів і готує підстави для ухвалення управлінських рішень.

Без належного обліку неможливо отримати достовірну собівартість продукції. Він дозволяє правильно розподіляти непрямі витрати між різними видами виробів, брати до уваги технологічні особливості та рівень завантаженості обладнання. Точна собівартість потрібна для встановлення цін, оцінювання прибутковості та аналізу фінансових підсумків. Без цього неможливо сформувати реальну картину витрат і визначити економічну ефективність виробництва [14].

Поєднання бухгалтерського та управлінського обліку дає підприємству повну й оперативну інформацію. Бухгалтерський облік фіксує фактичні суми, їх групування за економічними елементами та об'єктами. Управлінський облік аналізує структуру, зміни в часі та результативність використання ресурсів. Таке поєднання допомагає вчасно знаходити відхилення від

планових показників, покращувати виробничі процеси, зменшувати непродуктивні видатки та збільшувати рентабельність продукції.

Об'єктами обліку виступають підрозділи, технологічні процеси, групи верстатів або окремі виробничі лінії, на які списуються витрати. Кожен об'єкт закріплюється за відповідальною особою. Для цього створюють центри відповідальності. Виробничі центри відповідають за видатки на обладнання, матеріали, енергію та робочу силу. Адміністративні центри контролюють управлінські та організаційні витрати. Змішані центри охоплюють контроль за різними видами витрат. Така структура забезпечує комплексне управління витратами та посилює контроль на всіх рівнях [15].

Об'єкти обліку деталізують за видами витрат. До основних груп належать: утримання обладнання, амортизаційні відрахування, витрати на енергію, матеріали та оплату праці допоміжного персоналу. Кожна група прив'язується до конкретних виробничих процесів або технологічних ліній. Це дозволяє визначати частку загальновиробничих витрат у собівартості та контролювати ефективність їх використання. Для цього застосовують аналітичні та облікові картки, де фіксують фактичні витрати за окремими об'єктами та підрозділами. Такий підхід дає змогу вести детальний нагляд, аналізувати відхилення та планувати майбутні витрати.

Організація обліку спирається на принципи бухгалтерської роботи: достовірність, повноту, системність і нарахування. Достовірність забезпечує точне й об'єктивне відображення витрат. Повнота вимагає фіксації всіх елементів, зокрема непрямих витрат на утримання обладнання, оплату праці допоміжного персоналу, енергію та матеріали. Принцип нарахування передбачає запис витрат у тому періоді, коли вони фактично виникли, незалежно від моменту оплати. Це формує достовірну собівартість і дає змогу об'єктивно оцінювати ефективність використання ресурсів. Системність означає, що дані про витрати взаємопов'язані, забезпечують аналітичний контроль і сприяють прийняттю рішень.

У системі бухгалтерського обліку використовують два основні рахунки: 91 «Загальновиробничі витрати» та 23 «Виробництво». На рахунку 91 накопичують витрати, які не можна прямо віднести на конкретні види продукції. Це амортизація основних засобів, витрати на утримання та ремонт обладнання, оплата праці допоміжного персоналу, витрати на енергію, воду, паливо, матеріали та інші ресурси. Рахунок 23 використовують для збору витрат на виробництво та подальшого включення загальновиробничих витрат до собівартості конкретних виробів. Перенесення сум з рахунку 91 на рахунок 23 відбувається під час розподілу витрат між об'єктами калькулювання.

Накопичення витрат передбачає систематичне фіксування фактичних сум на основі первинних документів. До них належать накладні, акти виконаних робіт, таблиці обліку робочого часу, облікові картки. Вони дозволяють вести аналітичний облік за окремими об'єктами та підрозділами. Витрати групують за економічними елементами: матеріальні витрати, оплата праці, амортизація, інші ресурси. Це забезпечує детальний аналіз, контроль та планування на різних рівнях управління.

Розподіл загальновиробничих витрат здійснюють на основі визначених баз. Їх вибирають залежно від структури витрат і специфіки виробництва. Найпоширенішими базами є: прямі витрати на оплату праці основного персоналу, обсяг виробництва в натуральному або вартісному вираженні, кількість машино-годин або технологічних годин роботи обладнання. Вибір бази обґрунтовують тим, який чинник найбільше впливає на формування витрат. Якщо більшість витрат пов'язана з використанням обладнання, то розподіл роблять пропорційно машино-годинам. Якщо значні витрати припадають на допоміжний персонал або матеріали, то розподіл проводять пропорційно витратам на оплату праці або обсягу використаних матеріалів. Використання адекватних баз забезпечує точність розподілу та запобігає спотворенню собівартості [16, с.416].

Облік цих витрат передбачає також застосування норм і нормативів. Вони встановлюють допустимий рівень використання матеріалів, трудових та енергетичних ресурсів для конкретного виду продукції чи технологічного процесу. Порівняння фактичних витрат із нормативними дозволяє знаходити перевитрати, покращувати використання ресурсів та складати економічно обґрунтовані бюджети. Нормативи є важливим інструментом управлінського обліку, оскільки дають змогу оцінювати ефективність організації виробництва та планувати майбутні витрати.

На основі зібраних даних про фактичні та нормативні витрати формується база для глибшого аналізу. Саме аналіз дозволяє не просто фіксувати та контролювати витрати, а й оцінювати їх структуру, динаміку та вплив на ефективність роботи підприємства. Він є наступним логічним кроком після накопичення та систематизації витрат. Застосування норм і нормативів стає своєрідним переходом до економічного аналізу, допомагаючи виявляти відхилення, оцінювати ефективність використання ресурсів і знаходити резерви для підвищення продуктивності та зниження собівартості.

Аналіз загальновиробничих витрат є важливою складовою управління виробничим процесом. Він дає змогу оцінити ефективність використання ресурсів, контролювати витрати та знаходити резерви для оптимізації. Його економічна сутність полягає в систематичному вивченні всіх витрат, які не можна прямо віднести на конкретний вид продукції, але вони необхідні для нормальної роботи виробничих підрозділів. Такий аналіз дозволяє отримати повну інформацію про структуру витрат, їх зміну в часі та фактори впливу, що є основою для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Роль аналізу в системі управління полягає в забезпеченні контролю за ефективністю використання матеріальних, трудових та енергетичних ресурсів. На підставі отриманих даних керівники можуть виявляти непродуктивні витрати, визначати потребу в коригувальних заходах та планувати оптимальний розподіл ресурсів між підрозділами. Ефективний

аналіз дозволяє не лише контролювати витрати, а й прогнозувати майбутні потреби, складати бюджети, встановлювати норми та нормативи, а отже, підвищувати рентабельність продукції.

Зв'язок аналізу з ефективністю діяльності підприємства виявляється в тому, що контроль за витратами та своєчасне виявлення відхилень сприяють оптимізації виробничого процесу. Високий рівень контролю дає змогу зменшити непродуктивні витрати, підвищити продуктивність праці, раціональніше використовувати обладнання та матеріали. Це безпосередньо впливає на фінансові результати, конкурентоспроможність та стійкість підприємства на ринку.

Основні завдання аналізу охоплюють оцінку структури та динаміки витрат, аналіз відхилень і виявлення резервів. Оцінка структури дозволяє визначити частку амортизації, енергоносіїв, матеріалів, оплати праці допоміжного персоналу в загальних витратах. Це дає змогу бачити непропорційне збільшення окремих категорій і вживати заходів для оптимізації. Аналіз динаміки забезпечує порівняння показників за різні періоди, виявляє тенденції зростання чи зменшення витрат і оцінює ефективність раніше впроваджених заходів.

Аналіз відхилень від планових або нормативних показників є ключовим інструментом управлінського обліку. Він допомагає визначати причини перевитрат, з'ясовувати, чи пов'язані вони зі зміною технології, зростанням цін на матеріали, неефективним використанням обладнання чи поганою організацією праці. На основі таких даних керівництво може ухвалювати конкретні рішення щодо коригування виробничого процесу, оптимізації витрат і підвищення продуктивності.

Виявлення резервів зниження витрат є головним завданням аналізу. Воно дозволяє знаходити можливості для економії без погіршення якості продукції або порушення виробничих процесів. До таких резервів належать: ефективніше використання обладнання, впровадження сучасних технологій, оптимізація штату допоміжного персоналу, зменшення витрат матеріалів та

енергоресурсів. Реалізація цих резервів підвищує загальну ефективність виробництва, знижує собівартість і зміцнює фінансовий стан підприємства

В таблиці 1.3 наведені методи та інформаційне забезпечення аналізу загальновиробничих витрат

Таблиця 1.3

Методи та інформаційне забезпечення аналізу загальновиробничих витрат

Метод	Характеристика
Порівняльний	Передбачає зіставлення фактичних витрат за різні періоди або між підрозділами для визначення змін у структурі та динаміці витрат. Дозволяє наочно оцінити тенденції та виявити перевитрати.
Факторний	Дозволяє оцінити вплив окремих факторів (ціни матеріалів, обсяг виробництва, оплата праці, енерговитрати) на загальний рівень витрат. Використовується для виявлення причин змін витрат і планування управлінських заходів.
Аналіз “план–факт”	Порівнює фактичні витрати з плановими або нормативними показниками. Дає змогу контролювати виконання бюджету, своєчасно виявляти відхилення та приймати управлінські рішення щодо коригування витрат.
Коефіцієнтний	Використовує розрахунок різних коефіцієнтів, наприклад, питомої ваги окремих витрат у загальних, ефективності використання ресурсів, співвідношення витрат до обсягів виробництва. Дозволяє оцінити ефективність та структуру витрат.

Джерело: створено автором за джерелом [17].

Поглиблення аналізу потребує використання розширеної інформаційної бази та додаткових інструментів. Застосування системи методів аналізу забезпечує всебічне дослідження рівня та структури витрат. Це дає змогу ідентифікувати вплив ключових факторів і вчасно виявляти відхилення від нормативних показників. Так формується інформаційна основа для ефективних управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію витрат і підвищення результативності виробництва.

Інформаційне забезпечення аналізу базується на даних бухгалтерського обліку, фінансової звітності та внутрішньої управлінської інформації. Бухгалтерський облік фіксує фактичні витрати за економічними елементами, об'єктами калькулювання та центрами відповідальності. Фінансова звітність дає змогу оцінювати загальні результати та структуру витрат за періоди.

Внутрішня інформація надає детальні дані про використання матеріалів, обладнання та трудових ресурсів. Поєднання цих джерел забезпечує всебічний аналіз і дозволяє керівництву вчасно реагувати на зміни.

Облік передбачає детальну класифікацію та розподіл витрат за центрами відповідальності, підрозділами та виробничими лініями. Виробничі центри відповідають за витрати на матеріали, енергію, обладнання та робочу силу. Адміністративні центри — за управлінські та організаційні витрати. Змішані центри контролюють витрати різного характеру. Така структура забезпечує чіткий контроль на всіх рівнях підприємства та підвищує ефективність управління ресурсами.

У процесі аналізу нормативи виступають інструментом оцінки ефективності використання ресурсів. Вони дозволяють визначати відхилення фактичних витрат від встановлених стандартів і знаходити причини перевитрат. Нормативи визначають допустимий рівень використання матеріалів, трудових та енергетичних ресурсів для конкретних процесів або видів продукції. Порівняння фактичних витрат із нормативними допомагає виявляти перевитрати, оцінювати ефективність виробничих процесів і складати економічно обґрунтовані бюджети.

Облік та аналіз тісно пов'язані з бюджетуванням і плануванням ресурсів. На основі облікових даних складають бюджет витрат, який відображає очікувані потреби в матеріалах, енергії та трудових ресурсах для виробничих підрозділів. Бюджетування дозволяє встановлювати фінансові ліміти для кожного центру відповідальності, контролювати дотримання планових показників і вчасно виявляти відхилення. Це дає змогу керівництву не лише прогнозувати майбутні витрати, а й оперативно реагувати на перевитрати або недовикористання ресурсів.

Контроль за витратами здійснюють на кількох рівнях. По-перше, централізований контроль проводять головні бухгалтерські служби, які відстежують відповідність фактичних витрат плановим показникам і нормативам. По-друге, контроль на рівні підрозділів забезпечують керівники

виробничих ділянок, відповідальні за використання матеріалів, робочого часу та енергії. По-третє, ефективність витрат оцінюють через показники продуктивності праці, використання обладнання та співвідношення витрат до обсягів виробництва. Такий багаторівневий контроль допомагає знаходити вузькі місця та вчасно їх усувати.

Формування загальновиробничих витрат залежить від багатьох чинників. До основних належать масштаби виробництва, галузева специфіка, технологічний рівень та організаційна структура підприємства.

Збільшення обсягів виробництва, як правило, сприяє ефективнішому використанню ресурсів і зниженню частки витрат на одиницю продукції. Галузеві особливості визначають структуру витрат залежно від технологічних процесів і характеру виробництва.

Технологічний рівень підприємства також має значення. Використання сучасного обладнання дозволяє зменшити витрати та підвищити продуктивність. Застарілі технології, навпаки, призводять до зростання витрат. Організаційна структура також впливає на ефективність використання ресурсів і рівень загальновиробничих витрат.

Отже, формування цих витрат визначається комплексом факторів, які впливають на ефективність використання ресурсів і рівень собівартості продукції.

Таким чином, облік та аналіз загальновиробничих витрат дають підприємству змогу контролювати, планувати та оптимізувати ресурси для підвищення ефективності виробничого процесу.

1.3. Нормативно-правове регулювання та методичні підходи до обліку загальновиробничих витрат

В Україні фіксація загальновиробничих витрат підпорядкована чітко визначеним законодавчим приписам. Ці приписи стосуються організаційних

засад бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності. Базовим документом тут виступає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ухвалений 16 липня 1999 року (№ 996-XIV). Він окреслює головні засади облікової роботи на підприємствах незалежно від форми власності, визначає процедуру складання звітності та закріплює правило про обов'язкове документальне оформлення всіх господарських дій. Згідно з цим законом, будь-які витрати, у тому числі ті, що належать до категорії загальновиробничих, потребують підкріплення первинними документами. Такі документи мають відображати економічний зміст проведених операцій та їх наслідки. Йдеться про акти приймання-здачі робіт, накладні, розрахунки заробітної плати, амортизаційні таблиці тощо. Без наявності належним чином оформлених паперів включити витрати до облікових регістрів неможливо. Це правило гарантує прозорість і правдивість облікових даних [10].

Закон № 996-XIV також наголошує, що облік має бути збудований так, щоб формувати правдиву, вичерпну та неупереджену інформацію. Така інформація стосується майнового стану суб'єкта господарювання, його доходів і збитків, а також руху активів і боргів. У статтях закону прямо вказано, що всі без винятку господарські операції, зокрема ті, що пов'язані з експлуатацією виробничих площ, обслуговуванням верстатів, оплатою допоміжним працівникам та нарахуванням амортизації, повинні фіксуватися в облікових регістрах. Підставою для цього є відповідні первинні документи. Окремий акцент у законі зроблено на принципі економічної доцільності. Витрати вважаються виправданими лише тоді, коли вони необхідні для ведення виробництва і відповідають обсягам реально використаних ресурсів.

У цьому ж законі зазначено, що облік витрат провадиться відповідно до національних стандартів. Найважливішим серед них є НП(С)БО 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України. Цей стандарт встановлює, як саме визнавати витрати, за якими ознаками їх групувати, до чого відносити — до собівартості продукції чи до витрат

періоду, а також за якими правилами розподіляти їх між об'єктами обчислення. Відповідно до НП(С)БО 16, витратами визнаються кошти, що відшкодовуються в процесі господарювання. Вони повинні мати документальне підтвердження, економічне обґрунтування та належний розподіл згідно з їх економічною природою. Окрему увагу стандарт приділяє загальновиробничим витратам. До них він відносить амортизацію обладнання, витрати на утримання виробничих будівель, зарплату допоміжного штату та інші операційні витрати, спрямовані на забезпечення виробничого процесу.

Поряд із законом та НП(С)БО 16, суттєво впливає на облік загальновиробничих витрат Податковий кодекс України. Він визначає, які саме витрати можна враховувати при обчисленні податку на прибуток. Кодекс висуває чіткі умови: витрати мають бути безпосередньо пов'язані з виробництвом, підтверджуватися документами та бути економічно виправданими. До таких витрат належать зарплата виробничого та допоміжного персоналу, амортизація основних засобів, придбання матеріалів, ремонт і технічне обслуговування обладнання, а також утримання виробничих площ. Якщо витрати не відповідають цим вимогам або не підтверджені документально, вони не можуть зменшувати базу оподаткування. Це забезпечує законність при визначенні податкових зобов'язань.

Податковий кодекс також прописує, як оформлювати витрати документально. Кожна операція потребує первинних паперів, у яких зазначено дату, підпис відповідальної особи, докладний опис господарської дії та обґрунтування зв'язку витрат із виробництвом. Скажімо, витрати на ремонт обладнання визнаються в податковому обліку лише за умови наявності договору, акта виконаних робіт та рахунка постачальника. Амортизаційні відрахування включаються до складу витрат, якщо є розрахунки нормативного строку служби та документальне підтвердження використання об'єкта у виробничому процесі.

Методичні документи Мінфіну України уточнюють практичне застосування стандартів обліку витрат. Вони роз'яснюють, які саме витрати належать до загальновиробничих, як розподіляти їх між об'єктами калькулювання, які аналітичні рахунки застосовувати та як оформлювати змінні й постійні витрати. Хоча ці рекомендації не мають сили закону, вони сприяють єдності облікової практики. Підприємства можуть стандартизувати свої підходи до формування собівартості продукції та контролю за витратами.

Велике значення має також облікова політика підприємства. Вона формується на основі вимог закону, НП(С)БО 16 та Податкового кодексу. У наказі про облікову політику закріплюються способи розподілу загальновиробничих витрат, використовувані бази калькулювання та порядок документального оформлення операцій. Закон дозволяє підприємству самостійно обирати бази розподілу. Це дає змогу пристосувати облікову методику до особливостей виробництва, однак обрані методи мають узгоджуватися з принципами, закладеними в законодавстві та НП(С)БО 16.

Додержання законодавчих і нормативних актів дає підприємствам змогу не лише скласти достовірну звітність, а й вибудовувати систему внутрішнього контролю за витратами. Це особливо важно для загальновиробничих витрат, які охоплюють утримання обладнання, ремонтні роботи, зарплату допоміжного персоналу та амортизацію. Закон зобов'язує надавати первинні документи на кожну витрату, що перешкоджає зловживанням і появі фіктивних витрат.

Чинне законодавство передбачає окреме ведення податкового обліку порівняно з бухгалтерським. На практиці ці дві системи тісно переплетені. Бухгалтерський облік будується на основі закону та національних стандартів, а податковий — на основі Податкового кодексу. Отже, кожна загальновиробнича витрата, яка потрапляє до собівартості, має одночасно відповідати критеріям податкової прийнятності. Наприклад, якщо підприємство нараховує амортизацію на виробниче обладнання, то в

бухгалтерському обліку це робиться згідно з НП(С)БО 16, але для податкового обліку потрібно ще дотримуватися норм Податкового кодексу щодо строків корисного використання та методів амортизації [12].

Особливу увагу законодавець приділяє документальному підтвердженню витрат. Податковим кодексом встановлено, що первинні документи повинні містити дату, назву операції, підпис відповідальної особи та відображати реальний економічний зміст витрати. Якщо таких документів немає, витрата не приймається для податкових цілей, навіть якщо її вже відображено в бухгалтерських регістрах. Це зумовлює необхідність системного підходу до внутрішнього контролю та перевірки документів, що підтверджують загальновиробничі витрати.

Методичні рекомендації Міністерства фінансів України доповнюють законодавство, роз'яснюючи практичні аспекти застосування НП(С)БО та Податкового кодексу. Вони містять уточнення щодо групування загальновиробничих витрат, способів їх розподілу між виробничими підрозділами та об'єктами калькулювання, ведення аналітичного обліку та обчислення собівартості продукції. Наприклад, ці документи пояснюють, як коректно розподіляти витрати на утримання допоміжного персоналу чи амортизаційні відрахування між різними видами продукції. Це необхідно для об'єктивності фінансових результатів і дотримання податкових норм.

До нормативно-правового регулювання входять також численні накази Мінфіну, які деталізують порядок застосування стандартів обліку витрат. Вони визначають, які конкретно витрати визнаються загальновиробничими, які аналітичні рахунки застосовувати, як документально оформляти постійні та змінні витрати, а також які бази розподілу обирати для правильного обчислення собівартості. Методичними документами також рекомендується проводити регулярний внутрішній контроль за обліком витрат і перевіряти його відповідність як законодавству, так і затвердженій обліковій політиці.

Особливе місце в нормативному регулюванні посідає вимога щодо облікової політики. Законом № 996-XIV та НП(С)БО 16 передбачено, що

підприємство самостійно розробляє свою облікову політику. У ній визначаються методи розподілу загальновиробничих витрат, бази калькулювання та порядок документального оформлення операцій. Прийнята політика має відповідати законодавству, стандартам і податковим нормам. Це дозволяє гнучко налаштовувати облік під виробничу специфіку, не порушуючи принципів достовірності, повноти та економічної доцільності.

Передбачено також контроль за виконанням законодавчих вимог. Податкові органи перевіряють облік витрат, у тому числі загальновиробничих, оцінюючи, чи відповідають первинні документи вимогам Податкового кодексу. Виявлені порушення можуть спричинити коригування податкової бази та накладення штрафів. Такий контроль сприяє дисципліні у веденні обліку та зростанню прозорості фінансів підприємства [13].

Отже, облік загальновиробничих витрат в Україні регулюється комплексом законодавчих, стандартних та податкових норм. Це гарантує вірогідність облікових даних і коректне обчислення собівартості продукції. Узагальнені теоретичні знання про економічний зміст, класифікацію, облік та аналіз цих витрат слугують базою для подальшого практичного дослідження на конкретному підприємстві. Важливість належної побудови обліку та аналізу загальновиробничих витрат зумовлена їх значним впливом на фінансові підсумки роботи підприємства та його конкурентні позиції. Ефективне управління цими витратами сприяє раціональному використанню ресурсів, здешевленню продукції та підвищенню результативності виробничої діяльності.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ТОВ “СТРОЙДОМ УКРАЇНА”

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ “СТРОЙДОМ УКРАЇНА”

Товариство з обмеженою відповідальністю «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» є юридичною особою, яка здійснює господарську діяльність відповідно до норм чинного законодавства України. Підприємствомасофіційний статус зареєстрованогосуб’єктагосподарювання, щопідтверджуєтьсяданимиЄдиного державного реєстру. Дата державноїреєстрації – 15 травня 2015 року, щосвідчить про наявність у підприємствадостатньогодосвідуфункціонування на ринку та формуваннявласноїгосподарської практики [17].

Підприємствоідентифікується за кодом ЄДРПОУ 39792327, щодозволяєздійснюватийогооблік у державних органах, вести фінансовузвітність та укладатигосподарські договори. Організаційно-правова форма – товариство з обмеженоювідповідальністю – визначаєособливостійогофункціонування, зокремаобмеженнявідповідальностіучасниківрозміромїхвнесків до статутного капіталу.

Статутнийкапіталтовариства становить 1 500 гривень і формується за рахуноквнесківучасників.

Такийрозміркапіталувідповідаєвимогамукраїнськогозаконодавства та є типовим для підприємствданоїорганізаційно-правовоїформи. При цьомуефективністьдіяльностіпідприємствавизначається не стількирозміром статутного капіталу, скількирівнеморганізаціїгосподарськихпроцесів, обсягамиреалізаціїпродукції та здатністюадаптуватися до змінринковогосередовища.

Основним видом діяльності підприємства відповідно до класифікації КВЕД є 25.99 – виробництво інших готових металевих виробів. У межах цього напрямку підприємство здійснює виготовлення різноманітних металевих конструкцій та виробів, які використовуються у будівництві, господарській діяльності та суміжних сферах. Така продукція може мати як стандартний характер, так і виготовлятися за індивідуальними замовленнями, що дозволяє підприємству задовольняти різні потреби клієнтів.

Крім основного виду діяльності, підприємство здійснює низку додаткових видів господарської діяльності, що забезпечують диверсифікацію доходів та розширення ринку збуту. Зокрема, важливе місце займає оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним обладнанням, а також неспеціалізована оптова торгівля різними групами товарів. Підприємство також здійснює роздрібну торгівлю будівельними матеріалами та санітарно-технічними виробами у спеціалізованих магазинах [17].

Окремими напрямками діяльності є оптова торгівля фарфором, скляним посудом, засобами для чищення, парфумерними та косметичними товарами, а також іншими товарами господарського призначення. Крім того, підприємство займається оптовою торгівлею хімічними продуктами. Така широка номенклатура товарів свідчить про прагнення підприємства охопити різні сегменти ринку та забезпечити стабільність фінансових надходжень за рахунок різних джерел [18].

Організаційна структура управління компанії має лінійний характер, що означає чітку вертикаль підпорядкування, де кожен працівник підзвітний безпосередньо своєму керівнику. Така система управління є досить простою та зрозумілою, що особливо зручно для підприємств із відносно стабільною діяльністю та чітково визначеними функціями.

До переваг лінійної структури управління варто віднести передусім чітке розмежування повноважень і відповідальності. Кожен співробітник розуміє, кому він підпорядковується і від кого отримує завдання,

щомінімізуєризикплутанини в менеджменті та сприяє оперативному прийняттюрішень. Крім того, така структура забезпечуєвисокушвидкістьуправліннязавдякипрямійпередачіінформації по вертикалі без зайвихузгоджень. Окремимпозитивним є ефективний контроль за виконаннямзавдань[19].

Протелінійна структура має й певнінедоліки. На керівникакомпаніїпокладаєтьсяосновнийобсягуправлінськихрішень, щостворюєнадмірненавантаження і можеускладнювати роботу в умовахшвидкихзмін. Також нажальобмежуєтьсяспеціалізаціяуправління, оскількикерівникимусятьволодітизнаннями в різноманітних сферах, щоінодіпризводить до зниженняякостіприйнятихрішень.

На рисунку 2.1. буде представлена організаційна структура підприємства ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА»

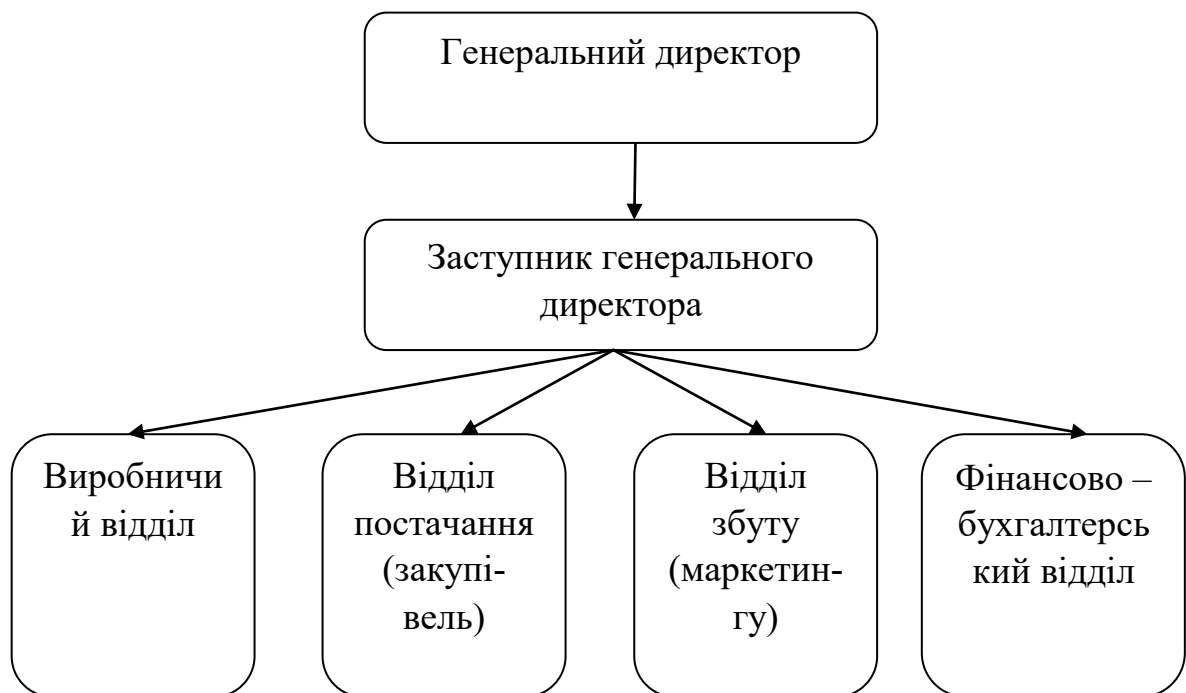

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА»

Джерело: сформовано автором за [17].

На чолі підприємства знаходиться директор, який здійснює загальне керівництво діяльністю. Йому підпорядковується

заступник директора, який координує роботу основних підрозділів та забезпечує узгодженість між ними.

У

підпорядкуванні керівництва перебувають основні відділи підприємства.

Виробничий відділ відповідає за виготовлення продукції, організацію виробничого процесу та контроль якості. Саме цей підрозділ забезпечує виконання основної діяльності підприємства.

Відділ постачання займається забезпеченням підприємства необхідними матеріалами та ресурсами. Його працівники здійснюють закупівлі, співпрацюють із постачальниками та контролюють своєчасність поставок.

Відділ збуту відповідає за реалізацію продукції та роботу з клієнтами. Він займається пошуком покупців, укладанням договорів, а також аналізом попиту на продукцію підприємства.

Фінансово-бухгалтерський відділ забезпечує ведення обліку, складання звітності, контроль фінансових результатів та виконання податкових зобов'язань.

Така побудова структури є досить простою та зрозумілою, що дозволяє ефективно організувати роботу підприємства, забезпечити контроль за виконанням завдань і швидко приймати управлінські рішення.

Далі в таблиці 2.1 буде проведений аналіз основних економічних показників діяльності підприємства «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023–2025 рр.

Таблиця 2.1

Аналіз основних економічних показників діяльності підприємства
«СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023–2025 рр.

Показники	Рік			Відхилення			
	2023	2024	2025	2024/ 2023 (+/-)	2024/ 2023 (%)	2025/ 2024 (+/-)	2025/ 2024 (%)
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	85 826,3	113 762,5	140 101,2	27 936,2	32,55	26 338,7	23,15
Собівартість	83	110	131	27 446,5	33,01	20 770,0	18,78

реаліз. продукції, тис. грн	151,0	597,5	367,5				
Середньоспискова чисельність працюючих, осіб	12	15	19	3	25,00	4	26,67

Продовж.табл.2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Продуктивність праці, тис.грн/чол	7 152,19	7 584,17	7 373,75	431,98	6,04	-210,42	-2,77
Фонд оплати праці, тис. грн	289,4	379,8	743,3	90,4	31,24	363,5	95,71
Середньомісячна заробітна плата, тис. грн	2,01	2,11	3,26	0,10	4,98	1,15	54,50
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	2 828,4	2 470,3	2 109,15	-358,1	-12,66	-361,15	-14,62
Фондовіддача	30,35	46,06	66,43	15,71	51,76	20,37	44,23
Середньорічні залишки оборотних засобів, тис. грн	7 037,55	13 578,15	18 011,8	6 540,6	92,94	4 433,65	32,65
Коефіцієнт обороту оборотних засобів	12,20	8,38	7,78	-3,82	-31,31	-0,60	-7,16
Тривалість одного обороту, днів	29,5	43,0	46,3	13,5	45,76	3,3	7,67
Чистий прибуток, тис. грн	1 350,2	1 533,9	2 668,0	183,7	13,61	1 134,1	73,94
Рентабельність реалізованої продукції, %	1,62	1,39	2,03	-0,23	—	0,64	—
Рентабельність продажу, %	1,57	1,35	1,90	-0,22	—	0,55	—
Рентабельність підприємства, %	18,0	10,9	13,3	-7,1	—	2,4	—

Джерело: сформовано автором за [20-22].

Дані таблиці 2.1 свідчать про розширення масштабів діяльності ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА»: чистий дохід зріс на 32,55% у 2024 році та на 23,15% у 2025 році. Водночас така позитивна динаміка не супроводжується

підвищенням ефективності витрат, що є важливим у контексті аналізу загальновиробничих витрат.

Зростання собівартості продукції (на 33,01% у 2024 році та на 18,78% у 2025 році) відбувається майже пропорційно до зростання доходу, що свідчить про відсутність ефекту економії на масштабах виробництва. Це вказує на те, що змінні загальновиробничі витрати не зазнають оптимізації та залишаються залежними від обсягів виробництва.

Зниження продуктивності праці у 2025 році на 2,77% на фоні значного зростання фонду оплати праці (на 95,71%) свідчить про випереджаюче зростання трудових витрат. У результаті зростає їх частка у структурі загальновиробничих витрат, що підвищує загальну витратомісткість продукції.

Погіршення показників оборотності оборотних засобів (зниження коефіцієнта обороту до 7,78 та збільшення тривалості одного обороту до 46,3 днів) вказує на накопичення надлишкових запасів. Це призводить до зростання витрат на зберігання, обслуговування та утримання запасів, які формують склад загальновиробничих витрат.

Таким чином, результати аналізу свідчать про зростання загальновиробничих витрат як у абсолютному, так і у відносному вимірі, що супроводжується підвищенням витратомісткості діяльності підприємства. Витрати збільшуються темпами, співставними або вищими за темпи зростання доходу, що вказує на недостатню ефективність управління витратами та необхідність їх оптимізації з метою зниження собівартості продукції і підвищення рівня рентабельності.

У таблиці 2.2 наведено основні показники ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023–2025 рр. Їх аналіз дає змогу оцінити фінансовий стан підприємства, рівень його фінансової стійкості, здатність своєчасно виконувати зобов'язання та ефективність здійснення господарської діяльності.

Таблиця 2.2

Показники ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства
«СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023–2025 рр.

Показники	2023	2024	2025	Нормативне значення	Відхилення 2024/2023	Відхилення 2025/2024
Коефіцієнт покриття (ОА/ПЗ)	1,11	1,25	1,44	>1	0,14	0,19
Коефіцієнт швидкої ліквідності ((ОА-Запаси)/ПЗ)	0,74	1,01	0,90	0,6–0,8	0,27	-0,11
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Гроші/ПЗ)	0,0002	0,248	0,005	>0, зростання	0,2478	-0,243
Чистий оборотний капітал (ОА–ПЗ), тис. грн	1 164,2	3 156,3	6 228,8	>0, зростання	1 992,1	3 072,5
Коефіцієнт автономії (ВК/Активи)	0,27	0,31	0,36	>0,5	0,04	0,05
Коефіцієнт фінансування (ПЗ/ВК)	2,64	2,27	1,75	<1, зменшення	-0,37	-0,52
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами ((ВК–НА)/ОА)	0,10	0,20	0,30	>0,1	0,10	0,10
Коефіцієнт маневреності власного капіталу ((ВК–НА)/ВК)	0,30	0,58	0,76	зростання	0,28	0,18
Рентабельність активів (ЧП/Активи), %	9,4	8,6	11,9	—	-0,8	3,3

Рентабельність реалізації (ЧП/ЧД), %	1,57	1,35	1,90	—	-0,22	0,55
Рентабельність власного капіталу (ЧП/ВК), %	34,2	28,0	32,8	—	-6,2	4,8

Джерело: сформовано автором за [20-22].

Аналіз показників ліквідності, платоспроможності та рентабельності ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023–2025 рр. дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства через призму його витратної політики та ефективності використання ресурсів.

Загальна ліквідність підприємства демонструє позитивну динаміку, що підтверджується зростанням коефіцієнта покриття з 1,11 до 1,44 та суттєвим збільшенням чистого оборотного капіталу. Це свідчить про підвищення здатності підприємства фінансувати поточні витрати, включаючи загальновиробничі, за рахунок власних оборотних ресурсів. Водночас коливання показників швидкої та абсолютної ліквідності вказують на нестабільність структури оборотних активів, що обмежує оперативну гнучкість у покритті поточних витрат.

Покращення коефіцієнта забезпеченості власними оборотними коштами та маневреності капіталу свідчить про поступове посилення фінансової стійкості, що є важливою передумовою для більш ефективного управління витратами. Разом із тим значення коефіцієнта автономії залишається нижчим за нормативний рівень, що вказує на збереження високої залежності від позикових джерел фінансування. Це підвищує ризики зростання непрямих фінансових витрат, які опосередковано впливають на загальновиробничі витрати через вартість залученого капіталу.

Рентабельність підприємства характеризується нестабільною динамікою: у 2024 році спостерігається її зниження, що свідчить про випереджаюче зростання витрат порівняно з доходами, тоді як у 2025 році відбувається часткове відновлення ефективності. Однак навіть за умови

зростання показників рентабельності їх рівень залишається відносно низьким, що вказує на наявність значного резерву зниження витрат.

Узагальнюючи результати аналізу, можна зробити висновок, що на підприємстві простежується вплив витратної неефективності на фінансові результати, насамперед через недостатню оптимізацію витратної структури. Зростання ліквідності та оборотного капіталу створює потенціал для покращення управління витратами, однак нестабільність рентабельності та залежність від позикового капіталу свідчать про те, що загальновиробничі витрати залишаються чутливими до неефективного використання ресурсів. Це формує необхідність подальшої оптимізації витратної політики підприємства з метою їх зниження та підвищення загальної прибутковості.

2.2. Організація бухгалтерського обліку та розподілу загальновиробничих витрат на підприємстві

Система бухгалтерського обліку на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» формується відповідно до вимог чинного законодавства України, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також внутрішніх організаційно-розпорядчих документів підприємства.

Організація облікового процесу враховує специфіку діяльності підприємства, характер господарських операцій, їх обсяг та періодичність здійснення. Загальна побудова системи обліку спрямована на забезпечення повного, своєчасного та достовірного відображення господарських операцій, формування облікової інформації для потреб управління та складання фінансової і податкової звітності.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві покладається на керівника. Саме він визначає загальні принципи побудови облікової системи, затверджує облікову політику, забезпечує необхідні умови для роботи бухгалтерської служби, а також контролює дотримання встановлених

правил ведення обліку. Керівник створює організаційну та технічну базу для функціонування бухгалтерії, забезпечує кадрове укомплектування та сприяє впровадженню сучасних методів обробки облікової інформації.

На підприємстві застосовується централізована форма організації бухгалтерського обліку, за якої всі облікові процеси зосереджені в межах однієї бухгалтерської служби. Така форма організації є доцільною в умовах відносно невеликого підприємства, оскільки дозволяє забезпечити єдність методології обліку, узгодженість інформації та контроль за правильністю відображення господарських операцій. Усі первинні документи, що оформлюються у процесі діяльності структурних підрозділів, передаються до бухгалтерії для подальшої перевірки, обробки та реєстрації в облікових регістрах.

Бухгалтерська служба ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» має лінійну структуру організації, без поділу на окремі функціональні підрозділи. Керівництво бухгалтерії здійснюється головним бухгалтером або бухгалтером, який відповідає за організацію облікового процесу в цілому. Така структура передбачає безпосереднє підпорядкування працівників бухгалтерії керівнику служби та чіткий розподіл обов'язків між ними.

Функції бухгалтерської служби охоплюють широкий спектр завдань, пов'язаних із веденням бухгалтерського обліку. До основних функцій належить приймання та перевірка первинних документів, їх систематизація, відображення господарських операцій у регістрах бухгалтерського обліку, узагальнення інформації для складання фінансової звітності, а також контроль за правильністю оформлення документів і відповідністю облікових даних фактичним операціям. Крім того, бухгалтерська служба здійснює розрахунки з постачальниками, працівниками, бюджетом та

іншими контрагентами, контролює рух грошових коштів і матеріальних ресурсів.

Розподіл обов'язків між працівниками бухгалтерії здійснюється залежно від напрямів обліку та кваліфікації працівників. Кожен бухгалтер відповідає за окрему ділянку роботи, що дозволяє забезпечити спеціалізацію та підвищити ефективність виконання облікових функцій. Зокрема, окремі працівники можуть здійснювати облік основних засобів, матеріальних запасів, розрахунків з контрагентами, заробітної плати, а також витрат виробництва і реалізації продукції. Такий підхід сприяє чіткому розмежуванню відповідальності та зменшенню ризику помилок.

Облікова політика підприємства є ключовим документом, який регламентує принципи, методи та процедури ведення бухгалтерського обліку. Вона визначає порядок оцінки активів і зобов'язань, методів нарахування амортизації, підходи до формування собівартості продукції, а також правила обліку витрат, у тому числі загально-виробничих.

Облікова політика затверджується керівником підприємства і є обов'язковою для виконання всіма структурними підрозділами та працівниками бухгалтерії.

Щодо загально-виробничих витрат, облікова політика підприємства передбачає їх систематичне накопичення на рахунку 91 із ведення аналітичного обліку за статтями витрат та місцями їх виникнення. До складу загально-виробничих витрат включаються витрати, пов'язані з обслуговуванням та управлінням виробничим процесом. Це витрати на оплату праці допоміжного персоналу, відрахування на соціальні заходи, витрати на утримання та експлуатацію обладнання, витрати на електроенергію, ремонт і технічне обслуговування основних засобів, а також інші витрати загально-виробничого характеру.

Аналітичний облік загально виробничих витрат ведеться за їх видами та центрами виникнення. Такий підхід дозволяє забезпечити деталізацію інформації та створити умови для аналізу структури витрат. Дані аналітичного обліку використовуються для контролю за рівнем витрат, їх порівняння з плановими показниками та виявлення відхилень.

Організація обліку загально виробничих витрат на підприємстві передбачає їх розподіл між об'єктами калькулювання з метою включення до собівартості продукції. Розподіл здійснюється відповідно до обраної бази, яка закріплена в обліковій політиці. Як правило, змінні загально виробничі витрати розподіляються пропорційно обсягу виробництва або величині прямих витрат, тоді як постійні витрати розподіляються з урахуванням нормальної виробничої потужності підприємства.

Процес розподілу загально виробничих витрат здійснюється наприкінці звітного періоду на підставі зібраних облікових даних. Для цього визначається загальна сума витрат за рахунком 91, після чого вони розподіляються між видами продукції або об'єктами калькулювання. Результати розподілу відображаються в бухгалтерському обліку шляхом списання витрат на рахунок 23 «Виробництво», що забезпечує формування виробничої собівартості продукції.

У випадках, коли фактичні загально виробничі витрати перевищують розрахункові показники, частина постійних витрат може залишатися нерозподіленою та списуватися на витрати періоду. Такий підхід відповідає принципам обліку та дозволяє забезпечити об'єктивне відображення витрат у фінансовій звітності.

Документальне забезпечення обліку загально виробничих витрат базується на використанні первинних документів, які підтверджують здійснення господарських операцій. До таких документів належать акти виконаних робіт, накладні, рахунки постачальників,

табелі обліку робочого часу, розрахунково-платіжні відомості та інші документи. Вони проходять перевірку на предмет правильності оформлення, повноти заповнення реквізитів та відповідності фактичним даним.

Після перевірки первинні документи обробляються в бухгалтерії, і на їх основі формуються бухгалтерські записи. Дані з первинних документів систематизуються в облікових регістрах, що забезпечує можливість узагальнення інформації та подальшого використання для складання фінансової звітності.

Важливе значення в організації обліку має контроль за правильністю відображення загально виробничих витрат. Він здійснюється на всіх етапах облікового процесу: від оформлення первинних документів до формування звітності. Контроль включає перевірку законності здійснення витрат, відповідності їх затвердженню кошторисам, а також аналіз відхилень між фактичними та плановими показниками.

Методи та бази розподілу загально виробничих витрат на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» формуються з урахуванням особливостей виробничого процесу, структури витрат та вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Загально виробничі витрати за своєю природою не можуть бути безпосередньо віднесені на конкретний вид продукції, тому потребують розподілу між об'єктами калькулювання. Такий розподіл здійснюється із застосуванням визначених баз, які відображають зв'язок між витратами та обсягами виробництва або іншими економічними показниками.

На підприємстві застосовується поділ загально виробничих витрат на змінні та постійні, що дозволяє більш обґрунтовано підходити до їх розподілу. Змінні витрати змінюються пропорційно обсягу діяльності та розподіляються між об'єктами калькулювання на основі фактичних показників,

пов'язаних із виробничим процесом. Як база для розподілу можуть використовуватися прямі витрати на оплату праці, обсяг виготовленої продукції або інші показники, які найбільш точно відображають участь кожного виду продукції у формуванні витрат.

В таблиці 2.3 буде наведена база розподілу загальновиробничих витрат на підприємстві ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА».

Таблиця 2.3

База розподілу загальновиробничих витрат на підприємстві ТОВ
«СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА»

Вид витрат	База розподілу	Причина використання	Оцінка доцільності
Амортизація виробничого обладнання	Машино-години	Амортизація залежить від часу роботи обладнання, що забезпечує більш точний розподіл витрат	Висока – технічно обґрунтована
Заробітна плата допоміжних робітників	Пряма заробітна плата основних робітників	Обсяг допоміжного персоналу залежить від к-ті основних працівників	Доцільно для трудомістких процесів
Електроенергія на виробничі потреби	Машино-години або кВт·год	Споживання електроенергії прямо пов'язане з часом роботи обладнання	Висока – найбільш точна
Ремонт та технічне обслуговування	Машино-години	Інтенсивність використання обладнання впливає на зношення та потребу в ремонті	Висока
Оренда виробничих приміщень	Площа (м²)	Витрати розподіляються пропорційно займаній площі	Висока
Опалення та освітлення цеху	Площа (м²)	Комунальні витрати рівномірно залежать від площі приміщень	Висока

Продовж. табл. 2.3			
1	2	3	4
Інструменти та дрібний інвентар	Прямі матеріальні витрати	Використання інструментів пов'язане з обсягом виробництва та матеріаломісткістю	Середня – доцільніше застосовувати машино-години
Внутрішньозаводське переміщення	Машино-години або тонно-	Витрати залежать від обсягів і відстані	Висока

вантажів	кілометри	переміщення вантажів	
Витрати на охорону праці	Чисельність працівників	Забезпечення засобами захисту залежить від кількості персоналу	Доцільно
Страхування майна	Балансова вартість активів	Розмір страхових платежів визначається вартістю застрахованого майна	Висока
Заробітна плата майстрів та начальників цехів	Планова трудомісткість або пряма заробітна плата	Управлінські витрати пов'язані з обсягом виробництва та витратами на оплату праці	Середня – можливі спотворення
Витрати на контроль якості	Прямі матеріальні витрати	Обсяг контролю залежить від кількості використаних матеріалів	Середня
Витрати на підготовку виробництва	Пряма заробітна плата	Підготовчі роботи залежать від трудомісткості запуску виробництва	Доцільно

Джерело: авторська розробка автора

Як видно з таблиці, на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» розподіл загальновиробничих витрат здійснюється із використанням різних баз, вибіря яких залежить від економічної природи конкретного виду витрат та особливостей виробничого процесу.

Для витрат, пов'язаних із використанням обладнання, таких як амортизація, ремонт та електроенергія, найчастіше застосовуються машино-години або показники споживання електроенергії (кВт·год).

Це пояснюється тим,

що такі витрати безпосередньо залежать від інтенсивності роботи обладнання, тому

використання часових або енергетичних показників дозволяє забезпечити більш точний та обґрунтований розподіл.

Орендні витрати виробничих приміщень, а також витрати на опалення й освітлення розподіляються пропорційно площі приміщень. Такий підхід є логічним, оскільки ці витрати пов'язані з утриманням виробничого простору і рівномірно розподіляються між підрозділами залежно від займаної площі.

Витрати на оплату працідопоміжного персоналу, майстрів і начальниківцехів, як правило, розподіляються з урахуваннямпрямоїзаробітної плати основнихпрацівниківабоплановоїтрудомісткості. Цепов'язано з тим, щоуправлінські та обслуговуючіфункції прямо залежатьвідобсягувиробничоїдіяльності.

Для таких витрат, як інструменти, дрібнийінвентар та контроль якості, застосовуютьсябази, пов'язані з прямимиматеріальнимивитратамиабобсягамивиробництва. Хочатакіпідходи не завжди є абсолютно точними, вони дозволяютьвідносно просто розподілятивитратиміжоб'єктамикалькулювання.

Витрати на внутрішньозаводськепереміщеннявантажівможутьрозподілитися за машино-годинами або тонно-кілометрами, щовраховує як обсяг, так і відстаньпереміщенняпродукціїчиматеріалів. Витрати на охоронупраці, у свою чергу, розподіляються пропорційно чисельностіпрацівників, оскільки вони безпосередньопов'язані з кількістю персоналу на підприємстві.

Страхування майна розподіляється наосновібалансовоївартостіактивів, щодозволяєврахуватиступіньзалучення майна у виробничийпроцес. Витрати на підготовкувиробництванайчастішевідносяться на основіпрямоїзаробітної плати, оскільки вони пов'язані з трудовимивитратами на запуск виробничихпроцесів.

Управлінськірішення також базуються на інформації про відхиленняфактичнихзагальновиробничихвитратвід плановихпоказників. Такийаналіздозволяєвиявляти причини перевищеннявитрат, визначатинеефективніділянкивиробництва та розробляти заходи щодоїхусунення. Важливу роль відіграєпорівнянняфактичнихвитратізкошторисами, щоформуються напочатку звітногоперіоду. Цедаєзмогуздійснюватипоточний контроль за витратами та своєчаснореагувати на відхилення.

Інформація про загально виробничі витрати використовується також при формуванні цінової політики підприємства. Включення витрат до собівартості продукції дозволяє визначити мінімальний рівень цін, який забезпечує покриття витрат і отримання прибутку. Таким чином, бухгалтерський облік виступає інформаційною базою для прийняття рішень у сфері ціноутворення та конкурентної стратегії підприємства.

Крім того, дані обліку загально виробничих витрат застосовуються при плануванні виробничої діяльності. На їх основі формуються бюджети витрат, визначаються потреби у ресурсах та оцінюється економічна доцільність окремих виробничих напрямів. Це дозволяє керівництву підприємства більш ефективно розподіляти ресурси та планувати діяльність з урахування наявних можливостей.

Автоматизація бухгалтерського обліку на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» базується на використанні спеціалізованого програмного забезпечення, яке забезпечує комплексну обробку облікової інформації та інтеграцію всіх ділянок обліку в єдину систему. Основу технологічного забезпечення становлять облікові програми, що дозволяють реєструвати господарські операції, формувати первинні документи в електронному вигляді та автоматично відображати їх у бухгалтерських регістрах. Завдяки цьому забезпечується оперативність обробки даних та зниження ймовірності помилок, пов'язаних із ручним введенням інформації.

На підприємстві широко застосовуються програмні рішення класу ERP, які об'єднують функції бухгалтерського, податкового та управлінського обліку. Такі системи забезпечують взаємозв'язок між різними обліковими ділянками, зокрема обліком запасів, розрахунками з контрагентами, обліком витрат, заробітної плати та основних засобів. Введення первинних даних у систему автоматично формує відповідні бухгалтерські проведення, що дозволяє уникнути дублювання операцій і забезпечує цілісність інформації.

Важливим елементом автоматизації

є

використання технологій електронного документообігу.

Первинні документи створюються, погоджуються та зберігаються в електронній формі, що значно спрощує процес їх обробки. Такий підхід дозволяє забезпечити швидкий доступ до документів, підвищує рівень контролю за їх оформленням та зменшує ризик втрати інформації. Крім того, електронний документообіг сприяє скороченню часу на передачу документів між підрозділами підприємства.

Також на підприємстві застосовуються технології автоматизованого формування звітності та аналітичної обробки даних. Програмне забезпечення дозволяє на основі накопиченої облікової інформації формувати фінансову та податкову звітність у встановлених формах, а також здійснювати аналіз показників діяльності підприємства. Використання таких технологій забезпечує підвищення точності розрахунків, оперативність отримання результатів та створює можливості для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

На ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» застосовуються сучасні технології автоматизованого формування звітності та аналітичної обробки облікової інформації. Використання програмного забезпечення забезпечує формування фінансової та податкової звітності у встановлених формах, а також дає змогу здійснювати аналіз основних показників діяльності підприємства. Це підвищує точність розрахунків, оперативність отримання інформації та сприяє прийняттю більш обґрунтованих управлінських рішень.

Разом із тим, в організації обліку загально-виробничих витрат на підприємстві наявні окремі недоліки, які знижують ефективність управління витратами.

Зокрема, застосовується недостатньо обґрунтована база розподілу постійних загально-виробничих витрат, коли більшість із них (заробітна плата

допоміжного персоналу, амортизація, витрати на утримання виробничих приміщень) розподіляються пропорційно прямій заробітній платі основних працівників. Такий підхід не враховує економічної природи окремих витрат, зокрема амортизаційних, які більш коректно пов'язувати з машино-годинами. У результаті виникає ризик викривлення собівартості продукції за її видами та зниження точності калькулювання.

Недоліком також є відсутність оперативного контролю відхилень фактичних витрат від кошторисних показників. Аналіз здійснюється переважно після завершення звітного періоду, що не дозволяє своєчасно реагувати на перевитрати та обмежує можливості оперативного управління витратами.

Додатково на підприємстві не використовуються гнучкі кошториси загальновиробничих витрат, що ускладнює оцінку ефективності витрат при зміні обсягів виробництва. У таких умовах зростає частка постійних витрат у собівартості одиниці продукції, однак це не завжди відображається у системі контролю витрат.

Окрему проблему становить недостатня деталізація аналітичного обліку за статтею «Інші постійні витрати», питома вага якої є значною у структурі загальновиробничих витрат. Відсутність розшифрування цієї статті унеможливорює глибокий аналіз її складу та виявлення резервів економії.

Виявлені недоліки свідчать про необхідність удосконалення методики обліку та внутрішнього контролю загальновиробничих витрат, що дозволить підвищити точність їх розподілу та посилити ефективність управління витратами.

Таким чином, організація бухгалтерського обліку загальновиробничих витрат на підприємстві загалом забезпечує формування достовірної інформації про витрати виробничого характеру та їх включення до собівартості продукції. Водночас наявні методичні та організаційні недоліки обмежують можливості ефективного контролю та оптимізації витрат, що зумовлює потребу в удосконаленні існуючої системи обліку.

2.3. Синтетичний та аналітичний облік загально виробничих витрат

Облік загально виробничих витрат — це складова бухгалтерського обліку, що передбачає відображення, узагальнення та розподіл витрат, пов'язаних з організацією та обслуговуванням виробничого процесу підприємства. До таких витрат належать витрати, які не можна прямо віднести на конкретний вид продукції, але вони забезпечують функціонування виробництва в цілому.

У процесі обліку загально виробничих витрат накопичуються протягом звітного періоду на відповідних рахунках бухгалтерського обліку, після чого підлягають розподілу між видами продукції або об'єктами калькулювання.

Це допомагає визначити виробничу собівартість продукції та забезпечити контроль за витратами підприємства.

Облік загально виробничих витрат на підприємстві здійснюється відповідно до положень облікової політики, яка визначає склад таких витрат, порядок їх накопичення, класифікацію на змінні та постійні, а також методи їх розподілу між об'єктами калькулювання.

На ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» документальне оформлення загально виробничих витрат здійснюється на підставі первинних документів, які підтверджують факт здійснення господарських операцій, пов'язаних з обслуговуванням та забезпеченням виробничого процесу. Такі документи формуються як у внутрішніх підрозділах підприємства, так і надходять від зовнішніх контрагентів, після чого передаються до бухгалтерської служби для подальшої обробки та відображення в обліку.

Витрати на утримання та експлуатацію виробничого обладнання підтверджуються актами виконаних робіт, актами технічного обслуговування та ремонтів. У випадках залучення сторонніх організацій оформлюються договори, рахунки-фактури та акти приймання-передачі наданих послуг. На підставі цих документів у бухгалтерському обліку відображаються витрати на ремонт обладнання, сервісне обслуговування та інші подібні операції.

Списання матеріалів, що використовуються на загальновиробничі потреби (мастила, запасні частини, інструменти), оформлюється накладними на відпуск матеріалів, лімітно-забірними картками та вимогами-накладними. Ці документи підтверджують факт передачі матеріальних цінностей зі складу до виробничих підрозділів і є підставою для їх відображення у складі витрат.

Нарахування заробітної плати працівникам, які задіяні в обслуговуванні виробництва (допоміжні робітники, майстри, начальники цехів), здійснюється на основі табелів обліку робочого часу та розрахунково-платіжних відомостей. Табелі містять інформацію про фактично відпрацьований час кожного працівника, що використовується для розрахунку заробітної плати. Розрахунково-платіжні відомості узагальнюють суму нарахувань і є підставою для відображення витрат у бухгалтерському обліку.

Нарахування єдиного соціального внеску здійснюється на підставі даних про фонд оплати праці, сформованих за результатами розрахунково-платіжних відомостей. Відповідні суми також відображаються у бухгалтерських регістрах на основі внутрішніх розрахунків бухгалтерії.

Витрати на електроенергію та інші комунальні послуги оформлюються рахунками постачальників, актами приймання-передачі послуг та договорами на постачання. Отримані документи підтверджують обсягиспожитихресурсів та їх вартість. У

бухгалтерському обліку таків витрат відображаються на підставі рахунків і актів відповідно до умов укладених договорів.

Витрати, пов'язані з орендою виробничих приміщень, підтверджуються договорами оренди та актами наданих послуг. Щомісячно орендодавець надає рахунки та акти, які використовуються для відображення орендних платежів у складі загальної виробничих витрат.

Амортизація виробничого обладнання нараховується на підставі внутрішніх розрахунків бухгалтерії, які формуються відповідно до облікових даних про основні засоби. Такі розрахунки оформлюються у вигляді відомостей нарахування амортизації, щомісяця інформацію про вартість об'єктів, строк їх використання та суму амортизаційних відрахувань.

У процесі обліку також використовуються внутрішні виробничі звіти, які формуються підрозділами підприємства. У цих звітах відображаються показники використання обладнання, обсяги виконаних робіт, витрати ресурсів та інша інформація, необхідна для розподілу загальної виробничих витрат між видами продукції.

Далі в таблиці 2.4 буде наведено розподіл загальної виробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» на змінні та постійні за 2025 рік.

Таблиця 2.4

Розподіл загальної виробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» на змінні та постійні за 2025 рік

Вид витрат (змінні / постійні)	Сума, тис. грн	Метод розподілу	Характеристика застосування	Результат (як відноситься на собівартість)
ЗМІННІ ЗВВ	≈ 9 540			
Електроенергія на виробничі потреби	2 400	Пропорційно машино-годинам	Щомісяця — фактичні кВт·год на верстатах	Прямо пропорційно обсягу виробництва
Допоміжні матеріали (мастила, інструмент)	1 800	Пропорційно машино-годинам	Розподіл залежно від часу роботи обладнання	Збільшує змінну собівартість одиниці
Заробітна плата допоміжних робітників	2 500	Пропорційно прямій зарплаті основних	Коефіцієнт ≈ 0,25 до основної зарплати	Відноситься через трудовий коефіцієнт

(відрядна)		робітників		
Паливо для виробничого транспорту	840	Пропорційно тонно-кілометрам	Фіксація пробігу навантажувачів	На собівартість транспортованої продукції
Інші змінні виробничі витрати	2 000	Пропорційно обсягу випуску	Витрати на упаковку, тару тощо	Прямо на одиницю продукції
ПОСТІЙНІ ЗВВ	≈ 127096			
Амортизація обладнання	356,5	Пропорційно плановій потужності	Виходячи з балансової вартості ОЗ (1918,1 тис.грн)	Фіксована сума незалежно від випуску
Оренда виробничих приміщень	12 000	Пропорційно площі (м ²)	Розподіл за займаною площею цехів	Рівномірно на всю продукцію
Продовж.табл.2.4				
1	2	3	4	5
Опалення та освітлення цеху	3 500	Пропорційно площі (м ²)	Розподіл за коефіцієнтом площі	Рівномірно на одиницю продукції
Заробітна плата майстрів, начальників цехів	1 800	Пропорційно плановій трудомісткості	Затверджений кошторис на початок року	Фіксована складова собівартості
Ремонт та техобслуговування	450	Пропорційно балансовій вартості	0,5% від вартості ОЗ	Включається рівномірно
Страховання майна	90	Пропорційно балансовій вартості	≈0,05% від вартості ОЗ	Фіксована частина
Витрати на охорону праці	380	Пропорційно чисельності (19 осіб)	Засоби захисту, медогляди	На собівартість через коефіцієнт
Інші постійні виробничі витрати	108 519,5	Пропорційно прямій зарплаті	Залишкова сума після виділення змінних	Розподіляється пропорційно базі
РАЗОМ ЗВВ	136 636			

Джерело: сформовано автором за [22].

Як видно з таблиці 2.4, загальновиробничі витрати ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2025 рік поділяються на змінні та постійні, що дозволяє більш обґрунтовано підходити до їх розподілу та включення до собівартості продукції.

До змінних загальновиробничих витрат віднесено витрати, які змінюються пропорційно обсягу виробництва. Їх загальна сума становить близько 9 540 тис.грн. Найбільшу питому вагу серед них займають витрати на

електроенергію, допоміжні матеріали, заробітну плату допоміжних працівників, паливо для виробничого транспорту та інші виробничі витрати. Розподіл цих витрат здійснюється переважно з використанням баз, пов'язаних із машино-годинами, обсягом випуску продукції, прямою заробітною платою або тонно-кілометрами.

Такий підхід забезпечує їх прямий зв'язок із виробничою активністю підприємств а та дозволяє адекватно відображати зміну витрат залежно від рівня завантаження виробничих потужностей.

Постійні загальновиробничі витрати за аналізований період становлять приблизно 127096 тис. грн і не залежать безпосередньо від обсягу виробництва. До їх складу входять амортизація виробничого обладнання, витрати на оренду приміщень, опалення та освітлення, заробітна плата управлінського персоналу цехів, витрати на ремонт і технічне обслуговування, страхування майна, охорона праці, а також інші постійні витрати. Для їх розподілу застосовуються різні бази, зокрема площа виробничих приміщень, балансова вартість активів, чисельність персоналу або планові трудомісткості. Це забезпечує рівномірний розподіл таких витрат між обсягами продукції незалежно від фактичного рівня виробництва. Далі, в таблиці 2.5. рахунки бухгалтерського обліку, що використовуються для обліку загальновиробничих витрат.

Таблиця 2.5

Рахунки бухгалтерського обліку, що використовуються для обліку загальновиробничих витрат на підприємстві ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА»

Рахунок	Призначення	Характеристика операцій
91 «Загальновиробничі витрати»	Узагальнення інформації про витрати на управління виробництвом, утримання та експлуатацію обладнання	Накопичення всіх загальновиробничих витрат протягом звітного періоду з подальшим їх розподілом
91.1 «Змінні»	Облік змінних ЗВВ, що	Відображаються витрати на

загальновиробничі витрати»	залежать від обсягу виробництва	електроенергію, допоміжні матеріали, відрядну заробітну плату допоміжних працівників
91.2 «Постійні загальновиробничі витрати»	Облік постійних ЗВВ, що не залежать від обсягу виробництва	Включають амортизацію обладнання, оренду, опалення, заробітну плату майстрів
20 «Виробничі запаси»	Облік сировини, матеріалів, напівфабрикатів	Відображається списання матеріалів на загальновиробничі потреби (мастила, інструменти)
13 «Знос (амортизація) необоротних активів»	Облік нарахованої амортизації основних засобів і нематеріальних активів	Нарахування амортизації виробничого обладнання (кредит рах. 13 – дебет рах. 91)
66 «Розрахунки з оплати праці»	Облік нарахування заробітної плати, премій, допомог	Нарахування зарплати допоміжним працівникам і майстрам (кредит рах. 66 – дебет рах. 91)
65 «Розрахунки зі страхування»	Облік нарахування єдиного соціального внеску (ЄСВ)	Нарахування ЄСВ на фонд оплати праці персоналу, зайнятого в обслуговуванні виробництва
Продовж.табл.2.5		
1	2	3
63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	Облік заборгованості за отримані роботи, послуги, матеріали	Відображення витрат на електроенергію, воду, опалення, ремонт обладнання
23 «Виробництво»	Калькулювання виробничої собівартості продукції	Списання розподілених загальновиробничих витрат на виробництво
26 «Готова продукція»	Облік готової продукції на складі	Оприбуткування виготовленої продукції за виробничою собівартістю
90 «Собівартість реалізації»	Облік собівартості реалізованої продукції	Списання собівартості реалізованої продукції (дебет рах. 90 – кредит рах. 26)

Джерело: сформовано автором за [22].

Як видно з таблиці 2.5, для обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» використовується система взаємопов'язаних бухгалтерських рахунків, що забезпечує повний облік і контроль витрат на всіх етапах виробничого процесу. Основним є рахунок 91 «Загальновиробничі витрати», на якому здійснюється накопичення змінних і постійних витрат із подальшим їх розподілом на рахунок виробництва. Також у процесі обліку здійснюються рахунки обліку матеріалів, розрахунків з персоналом, постачальниками, амортизації та формування собівартості готової продукції,

що забезпечує комплексний підхід до відображення витрат у бухгалтерському обліку.

В таблиці 2.6 буде наведена кореспонденція рахунків (типові проводки) з обліку загально виробничих витрат.

Таблиця 2.6

Кореспонденція рахунків (типові проводки) з
обліку загально виробничих витрат

Зміст операції	Дебет	Кредит
Нараховано амортизацію виробничого обладнання	91	13
Нараховано заробітну плату допоміжним робітникам та майстрам	91	66
Нараховано єдиний соціальний внесок (ЄСВ) на заробітну плату виробничого персоналу	91	65
Отримано рахунок за електроенергію на виробничі потреби	91	63
Отримано рахунок за ремонт обладнання	91	63
Списано матеріали на загально виробничі потреби	91	20
Продовж. табл. 2.6		
1	2	3
Розподілено та списано загально виробничі витрати на собівартість продукції	23	91
Оприбутковано готову продукцію за виробничою собівартістю	26	23
Списано собівартість реалізованої готової продукції	90	26

Джерело: сформовано автором за [22].

Як видно з таблиці 2.6, облік загально виробничих витрат на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» відображається за допомогою типових бухгалтерських проведення, які забезпечують послідовне накопичення та розподіл витрат. Усі витрати спочатку акумулюються на рахунку 91 «Загально виробничі витрати» шляхом віднесення відповідних сум з рахунків обліку амортизації, розрахунків з персоналом, постачальниками та матеріалами. Надалі ці витрати розподіляються на рахунок 23 «Виробництво», після чого включаються до виробничої собівартості продукції.

Подальший облік передбачає оприбуткування готової продукції на рахунку 26 за виробничою собівартістю та її списання у разі реалізації через рахунок 90 «Собівартість реалізації». Така система кореспонденції рахунків забезпечує повне відображення руху витрат у

процесів виробництва та реалізації продукції, а також дозволяє контролювати формування собівартості на кожному етапі облікового процесу.

Таким чином, організація бухгалтерського обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» характеризується системним підходом, що поєднує автоматизацію облікових процесів, чіткий розподіл функцій та використання ґрунтованих баз розподілу витрат. Це забезпечує достовірне формування собівартості продукції, належний контроль витрат і ефективне інформаційне забезпечення управлінських рішень.

2.4. Аналіз загальновиробничих витрат і оцінка ефективності їх управління на підприємстві

Аналіз загальновиробничих витрат є головним інструментом для оцінки їх структури, зміни динаміки та впливу на собівартість продукції підприємства. Він допомагає виявляти відхилення від запланованих показників, аналізувати причини їх виникнення та оцінювати ефективність використання ресурсів.

Цей підхід забезпечує керівництво необхідною інформацією для ухвалення раціональних управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію витрат. Окрім цього, проведення аналізу сприяє зростанню рентабельності операційної діяльності та зміцненню фінансової стабільності компанії.

В таблиці 2.7 буде наведена динаміка загальновиробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023–2025 рр.

Таблиця 2.7

Динаміка загальновиробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023–2025 рр.

Вид витрат	2023	2024	2025	Відхиленн я 2024/2023 (+/-)	Відхиленн я 2024/2023 (%)	Відхиленн я 2025/2024 (+/-)	Відхиленн я 2025/2024 (%)
Змінні ЗВВ	6 250, 0	7 800, 0	9 540, 0	1 550,0	24,80	1 740,0	22,31
Електроенергія на виробничі потреби	1 600, 0	2 000, 0	2 400, 0	400,0	25,00	400,0	20,00
Допоміжні матеріали (мастила, інструмент)	1 200, 0	1 500, 0	1 800, 0	300,0	25,00	300,0	20,00
Заробітна плата допоміжних робітників (змінна частина)	1 700, 0	2 100, 0	2 500, 0	400,0	23,53	400,0	19,05
Паливо для виробничого транспорту	550, 0	700, 0	840, 0	150,0	27,27	140,0	20,00
Продовж.табл.2.7							
1	2	3	4	5	6	7	8
Інші змінні витрати	1 200, 0	1 500, 0	2 000, 0	300,0	25,00	500,0	33,33
Постійні ЗВВ	77 898, 2	103 973, 1	127 096, 4	26 074,9	33,47	23 123,3	22,24
Амортизація обладнання	383, 3	356, 5	356, 5	-26,8	-6,99	0,0	0,00
Оренда виробничих приміщень	8 000, 0	10 000, 0	12 000, 0	2 000,0	25,00	2 000,0	20,00
Опалення та освітлення цеху	2 500, 0	3 000, 0	3 500, 0	500,0	20,00	500,0	16,67
Заробітна плата майстрів, начальників цехів	1 200, 0	1 500, 0	1 800, 0	300,0	25,00	300,0	20,00
Ремонт та техобслуговуван ня	300, 0	400, 0	450, 0	100,0	33,33	50,0	12,50
Страхування майна	80,0	85,0	90,0	5,0	6,25	5,0	5,88
Витрати на охорону праці	200, 0	300, 0	380, 0	100,0	50,00	80,0	26,67
Інші постійні витрати	65 234, 9	88 331, 6	108 519, 9	23 096,7	35,40	20 188,3	22,85

РАЗОМ ЗВВ	84 148, 2	111 773, 1	136 636, 4	27 624,9	32,83	24 863,3	22,24
-----------	-----------------	------------------	------------------	----------	-------	----------	-------

Джерело: сформовано автором за [20-22].

Як видно з таблиці 2.7, загальновиробничі витрати ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» протягом 2023–2025 рр. мають чітку тенденцію до зростання, що свідчить про збільшення витрат виробничого характеру та посилення їх впливу на собівартість продукції.

Загальна сума ЗВВ зросла з 84 148,2 тис. грн у 2023 році до 136 636,4 тис. грн у 2025 році, що підтверджує суттєве підвищення витратного навантаження на підприємство. Така динаміка формується як за рахунок змінної, так і постійної складових, однак визначальну роль у зростанні відіграють саме постійні загальновиробничі витрати, які залишаються домінуючими у структурі витрат.

Змінні загальновиробничі витрати демонструють відносно помірне зростання, що свідчить про певну стабільність витрат, які безпосередньо залежать від обсягів виробництва. Водночас окремі їх елементи, зокрема «інші змінні витрати», зростають випереджаючими темпами, що може вказувати на недостатню деталізацію обліку та приховані витратні процеси, які потребують додаткового контролю.

Постійні загальновиробничі витрати характеризуються більш стрімким зростанням і формують основний тиск на загальну величину витрат. Збільшення витрат на оренду, утримання виробничих приміщень, оплату праці управлінського персоналу та інші постійні витрати свідчить про зростання вартості утримання виробничої інфраструктури. Особливо значною залишається частка «інших постійних витрат», що ускладнює їх структурний аналіз та оцінку ефективності використання ресурсів.

Таким чином, динаміка загальновиробничих витрат свідчить про їх стійке зростання, що не завжди супроводжується відповідним підвищенням ефективності діяльності підприємства. Переважання постійної складової у

структурі витрат вказує на підвищення витратомісткості виробництва та формує необхідність удосконалення системи управління та контролю за загальновиробничими витратами з метою їх оптимізації.

Рис. 2.2. Структура загальновиробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023 рік, %

Джерело: сформовано автором за [20].

Як видно з рисунку 2.2, у 2023 році структура загальновиробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» є різко домінованою постійною складовою, яка становить 92,6% загального обсягу ЗВВ. Це свідчить про те, що витрати, які не залежать від обсягів виробництва, формують основну частину витрат на забезпечення виробничого процесу.

Змінні загальновиробничі витрати становлять лише 7,4%, що вказує на їх відносно незначний вплив на загальну структуру витрат. Найбільшу частку серед них займають заробітна плата допоміжних робітників (2,0%), електроенергія (1,9%) та допоміжні матеріали (1,4%), що є типовим для виробничих підприємств із стабільним рівнем виробничих процесів.

У складі постійних витрат найбільшу питому вагу займають інші постійні витрати (77,5%), що свідчить про їх недостатню деталізацію та

ускладнює глибокий аналіз їх економічної природи. Також суттєвими є витрати на оренду виробничих приміщень (9,5%) та опалення й освітлення цеху (3,0%), які формують значну частину витрат на утримання виробничої інфраструктури.

Структура загальновиробничих витрат у 2023 році характеризується високою питомою вагою постійних витрат, що свідчить про значну залежність підприємства від витрат на утримання виробничої бази та обмежений вплив змінних витрат на загальну їх величину.

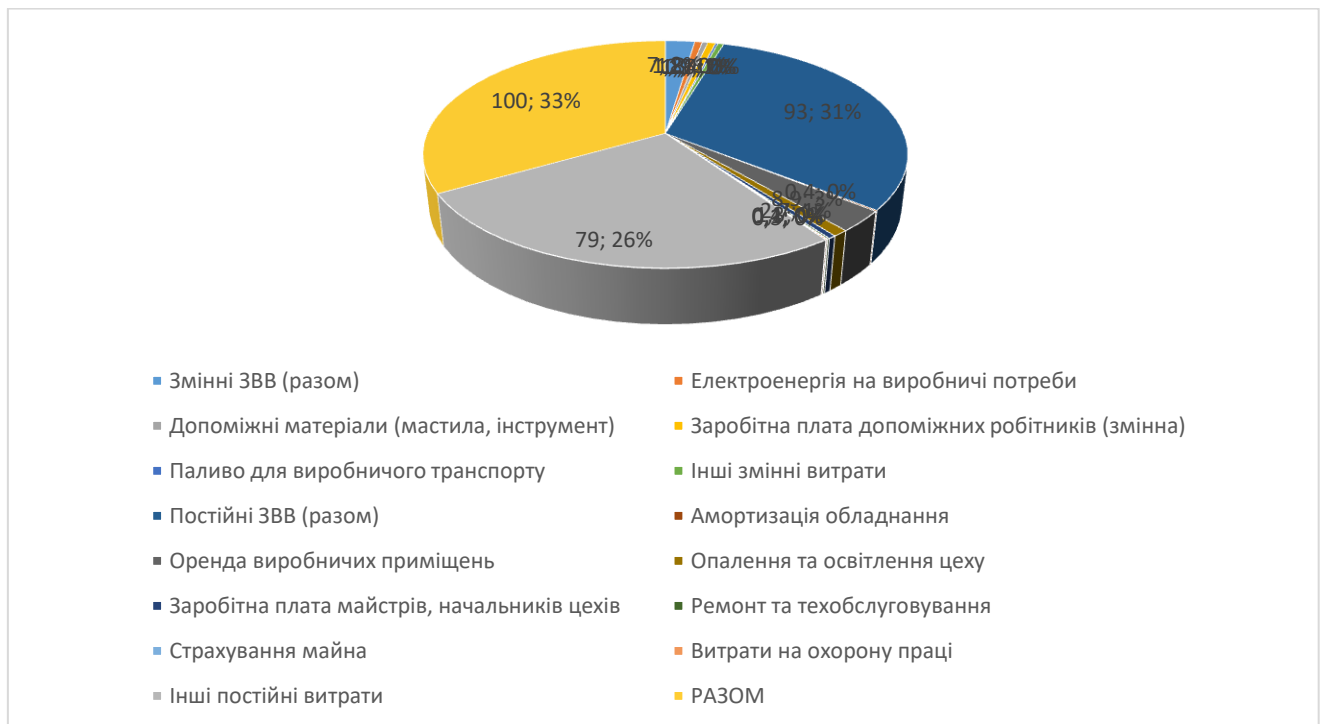

Рис. 2.3. Структура загальновиробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2024 рік, %

Джерело: сформовано автором за [21].

Як видно з рисунку 2.3, у 2024 році структура загальновиробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» залишається стабільно орієнтованою на постійну складову, частка якої становить 93,0% загального обсягу ЗВВ. Це свідчить про збереження високого рівня витрат, що не залежать від обсягів виробництва, та їх визначальний вплив на формування загальної структури витрат.

Питома вага змінних загальновиробничих витрат зменшується до 7,0%, що вказує на незначне скорочення їх частки у загальній структурі. Основними елементами залишаються заробітна плата допоміжних працівників (1,9%), електроенергія (1,8%) та допоміжні матеріали (1,3%), що свідчить про відносну стабільність виробничого навантаження.

У складі постійних витрат найбільшу частку продовжують формувати інші постійні витрати (79,0%), що навіть демонструють тенденцію до зростання. Це свідчить про недостатню деталізацію цієї статті витрат і обмежує можливості їх ефективного контролю та аналізу. Також суттєвими залишаються витрати на оренду виробничих приміщень (8,9%) та витрати на опалення й освітлення (2,7%), які формують значну частину витрат на утримання виробничої інфраструктури.

Структура загальновиробничих витрат у 2024 році характеризується ще більшою концентрацією постійних витрат, що підсилює залежність підприємства від витрат на утримання виробничої бази та зменшує частку змінних витрат у загальній структурі.

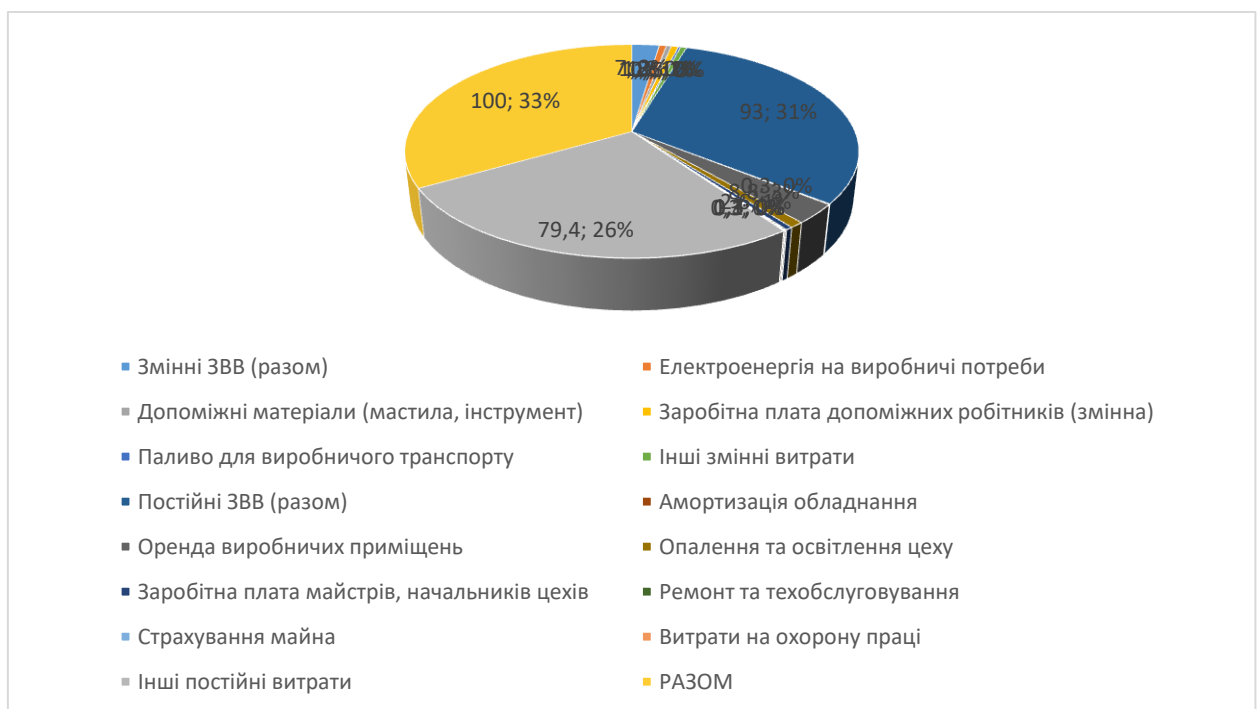

Рис. 2.4. Структура загальновиробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2025 рік, %

Джерело: сформовано автором за [22].

Як видно з таблиці 2.4, у 2025 році структура загальновиробничих витрат ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» залишається стабільною та характеризується домінуванням постійної складової, частка якої становить 93,0% загального обсягу ЗВВ. Це свідчить про те, що витрати, які не залежать від обсягів виробництва, продовжують визначати основну структуру витрат підприємства.

Частка змінних загальновиробничих витрат становить 7,0% і залишається незмінною порівняно з попереднім роком, що вказує на стабільність витрат, пов'язаних із безпосереднім забезпеченням виробничого процесу. У їх структурі найбільшу питому вагу займають заробітна плата допоміжних робітників (1,8%), електроенергія (1,8%) та допоміжні матеріали (1,3%), що відображає типовий характер виробничих витрат підприємства.

У складі постійних витрат домінуючою залишається стаття «інші постійні витрати», яка становить 79,4% і навіть демонструє незначне зростання, що свідчить про недостатню деталізацію цієї групи витрат та ускладнює їх аналітичне оцінювання. Також вагомими залишаються витрати на оренду виробничих приміщень (8,8%) та витрати на опалення й освітлення (2,6%), які формують значну частину витрат на утримання виробничої інфраструктури.

Структура загальновиробничих витрат у 2025 році підтверджує збереження високої частки постійних витрат, що визначає значну залежність підприємства від витрат на утримання виробничої бази та обмежує можливості впливу змінних витрат на загальну структуру витрат.

Далі в таблиці 2.8 буде наведено показники ефективності управління загальновиробничими витратами ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА», що дозволить оцінити рівень їх використання, співвідношення з доходами підприємства та загальну результативність управління витратами у динаміці.

Таблиця 2.8

Показники ефективності управління загальнови­робничими витратами
ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА»

Показник	Рік			Відхилення			
	2023	2024	2025	2024/ 2023 (+/-)	2024/ 2023 (%)	2025/ 2024 (+/-)	2025/ 2024 (%)
Загально­ви­роб­ничі витрати (ЗВВ), тис. грн	84 148,2	111 773,1	136 636,4	27 624,9	32,83	24 863,3	22,24
Чистий дохід від реалізації (ЧД), тис. грн	85 826,3	113 762,5	140 101,2	27 936,2	32,55	26 338,7	23,15
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	83 151,0	110 597,5	131 367,5	27 446,5	33,01	20 770,0	18,78
ЗВВ на 1 грн продукції (ЗВВ/ЧД), грн	0,98	0,98	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00
Частка ЗВВ у собівартості, %	101,2	101,1	104,0	-0,1	—	2,9	—
Темп зростання ЗВВ (2023=100%), %	100,0	132,8	162,4	32,8	32,8	29,6	22,24
Темп зростання ЧД (2023=100%), %	100,0	132,5	163,2	32,5	32,5	30,7	23,15
Коефіцієнт випередження зростання ЧД над ЗВВ	—	0,997	1,005	—	—	—	—

Джерело: сформовано автором за [20-22].

Як видно з таблиці 2.8, протягом 2023–2025 рр. спостерігається стійка тенденція до зростання як загально­ви­роб­ничих витрат, так і чистого доходу від реалізації продукції. ЗВВ збільшуються щороку: у 2024 році приріст становив 27 624,9 тис. грн, а у 2025 році — 24 863,3 тис. грн, що свідчить про розширення виробничої діяльності підприємства та зростання витрат на її

забезпечення. Водночас чистий дохід також демонструє позитивну динаміку, що частково компенсує зростання витрат.

Порівняння темпів зростання показує, що у 2024 році темпи приросту доходу та загальногвиробничих витрат є майже однаковими, тоді як у 2025 році темп зростання доходу дещо випереджає темп зростання витрат, про що свідчить коефіцієнт випередження, який перевищує одиницю. Це є позитивною тенденцією, оскільки вказує на певне підвищення ефективності використання ресурсів підприємства.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать про загальне зростання загальногвиробничих витрат підприємства при збереженні їх відносної ефективності у співвідношенні з чистим доходом від реалізації продукції. Водночас переважання постійної складової у структурі витрат та зростання їх частки у собівартості вказують на необхідність удосконалення системи управління витратами та посилення контролю за їх оптимізацією.

РОЗДІЛ 3.УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ТОВ “СТРОЙДОМ УКРАЇНА”

3.1. Напрями удосконалення організації обліку загальновиробничих витрат

Проведений у другому розділі аналіз показав наявність низки проблем в організації обліку загальновиробничих витрат, які стосуються вибору бази розподілу, недостатнього оперативного контролю відхилень та надмірної агрегованості аналітичного обліку. Ці проблеми потребують невідкладного вирішення. Саме тому необхідно розробити чіткі напрями вдосконалення облікової системи.

На підприємстві амортизацію обладнання розподіляють пропорційно до заробітної плати основних робітників. Такий метод є економічно некоректним. Адже знос обладнання залежить від часу його роботи, а не від трудовитрат персоналу. Це призводить до спотворення собівартості окремих видів продукції. Вироби, які виготовляються на потужному та дорогому обладнанні, отримують занижену частку амортизаційних відрахувань. Натомість трудомісткі вироби штучно завищують свою собівартість.

Доцільно змінити базу розподілу для витрат, пов'язаних з експлуатацією обладнання. Пропонується використовувати показник «машино-години». Він відображає фактичний час роботи кожного верстата чи виробничої лінії. Це стосується не лише амортизації, але й витрат на ремонт та технічне обслуговування. Інтенсивність використання обладнання прямо впливає на його зношення. Відповідно, і витрати на підтримку працездатності мають розподілятися пропорційно до цього навантаження. Це дозволить забезпечити більш об'єктивний розподіл витрат між окремими видами продукції та підвищити точність формування собівартості.

Витрати на оренду та комунальні послуги пропонується розподіляти пропорційно площі виробничих приміщень. Кожен цех або виробнича ділянка займає певну площу. Опалення, освітлення, водопостачання та орендна плата є рівномірними для всього простору. Тому розподіл за площею є найбільш обґрунтованим. Такий підхід забезпечує прямий причинно-наслідковий зв'язок між витратами та об'єктом калькулювання. Всі ці зміни необхідно закріпити в обліковій політиці підприємства[23].

Реалізація запропонованого підходу потребує модернізації аналітичного обліку. На рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» слід відкрити окремі субрахунки. Один з них буде акумулювати витрати, що розподіляються за машино-годинами. Інший – витрати, що розподіляються пропорційно площі. Третій – витрати, що розподіляються пропорційно прямій заробітній платі. Така деталізація дозволить автоматизувати процес розподілу. Сучасні програмні продукти, які вже використовуються на підприємстві, підтримують багатобазий розподіл.

Контроль відхилень фактичних витрат від кошторисних здійснюється лише після завершення звітного періоду. Це запізнiла інформація. Керівники цехів не можуть вчасно реагувати на перевитрати. Вони дізнаються про проблему через місяць або навіть пізніше. Виправити ситуацію вже неможливо. Це є малоефективним у сучасних умовах господарювання.

Рекомендується запровадити щотижневий моніторинг з використанням гнучких кошторисів. Гнучкий кошторис враховує зміну обсягів виробництва. Він не є фіксованою сумою. Натомість він складається з постійної та змінної частин. Постійні витрати залишаються незмінними незалежно від обсягу. Змінні витрати коригуються пропорційно до фактичного випуску продукції.

Фактичні витрати порівнюють зі скоригованими нормативними показниками. Якщо обсяг виробництва зріс на 10%, то змінні витрати мають збільшитися також на 10%. Постійні витрати при цьому залишаються на попередньому рівні. Будь-яке суттєве відхилення сигналізує про проблему. Наприклад, перевитрата електроенергії може свідчити про несправність

обладнання. Перевитрата допоміжних матеріалів вказує на порушення технологічної дисципліни[24].

Така система дозволяє перейти від констатації факту перевитрат до їх попередження. Вона отримала назву «управління відхиленнями». Це класичний інструмент контролінгу. На ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» його впровадження не потребує значних капіталовкладень. Достатньо налаштувати відповідні звіти в існуючій ERP-системі. Відповідальними за аналіз мають стати начальники виробничих підрозділів. Вони отримують оперативну інформацію. Вони приймають рішення щодо коригування виробничого процесу.

Стаття «Інші постійні витрати» є домінуючою у структурі загальновиробничих витрат. Її частка сягає майже 80% в загальних постійних витратах. Така агрегація є неприпустимою з точки зору управлінського обліку. Вона приховує реальний зміст витрат. Неможливо визначити, що саме криється за цією величезною сумою. Це можуть бути витрати на дрібний інвентар. Це можуть бути витрати на підготовку кадрів. Це можуть бути витрати на зв'язок, канцелярію або внутрішньозаводські перевезення.

Кожен з цих елементів має різну економічну природу. Методи управління ними також мають бути різними. Витрати на підготовку кадрів є інвестиціями в людський капітал. Їх скорочення може негативно вплинути на якість продукції. Витрати на канцелярію можна оптимізувати шляхом впровадження електронного документообігу. Витрати на дрібний інвентар потребують посилення складського обліку[25].

Пропонується розшифрувати статтю «Інші постійні витрати». Для цього слід ввести додаткові субрахунки третього порядку. Наприклад, «Витрати на інструменти та малоцінні предмети», «Витрати на службові відрядження цехового персоналу», «Витрати на внутрішньозаводські перевезення», «Витрати на підготовку та підвищення кваліфікації кадрів», «Витрати на зв'язок та канцелярські товари». Така деталізація дозволить

проводити предметний аналіз. Керівництво отримає реальну картину структури витрат.

Крім того, деталізація сприятиме посиленню внутрішнього контролю. Кожен центр відповідальності отримає чітке уявлення про свою структуру витрат. Бухгалтерська служба зможе швидко виявляти необґрунтовані витрати. Це створить передумови для розробки економічно обґрунтованих бюджетів на наступні періоди. Підприємство зможе планувати свої витрати більш точно.

Запропоновані заходи є взаємопов'язаними. Зміна бази розподілу підвищує точність калькулювання собівартості. Оперативний контроль відхилень підвищує швидкість реагування на проблеми. Деталізація аналітичного обліку підвищує прозорість інформації. Разом вони формують комплексну систему управління загальновиробничими витратами.

Отже, впровадження економічно обґрунтованих баз розподілу, таких як машино-години чи площа приміщень, регулярний щотижневий моніторинг відхилень за гнучкими кошторисами, а також деталізація аналітичного обліку дозволять ТОВ «СтройДом Україна» значно підвищити точність визначення собівартості продукції. Ці заходи забезпечать ефективний контроль витрат, сприятимуть своєчасному виявленню можливостей для заощаджень і позитивно вплинуть на фінансові результати підприємства.

3.2. Удосконалення методики аналізу загальновиробничих витрат

Методика аналізу загальновиробничих витрат, яка застосовується на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА», зосереджена на ретроспективному порівнянні фактичних показників з плановими. Такий підхід дозволяє констатувати відхилення, але не розкриває їх причин. Дані про витрати надходять із запізненням. Управлінські рішення приймаються на основі

застарілої інформації. Це знижує ефективність контролю за використанням ресурсів. Виникає необхідність у перегляді існуючої аналітичної системи.

Періодичність проведення аналітичних процедур потребує коригування. Нині аналіз виконується щоквартально або щорічно. Протягом цього часу накопичується значна кількість неврахованих відхилень. Виробничі процеси змінюються щодня. Варто запровадити щомісячний аналіз з проміжним узагальненням даних кожні десять днів. Це дозволить виявляти перевитрати на ранніх етапах. Керівники цехів отримають змогу втручатися у виробничий процес до того, як відхилення стануть незворотними.

Система аналітичних показників має бути розширена. Наразі увага приділяється лише абсолютним величинам витрат. Їх порівнюють з кошторисними значеннями. Такий підхід не враховує інтенсивності використання виробничих потужностей. Доцільно доповнити аналіз відносними показниками. Наприклад, видатки електроенергії на одиницю виготовленої продукції. Або споживання допоміжних матеріалів за одну машино-годину. Це дозволить оцінювати не сам факт витрачання коштів, а його економічну доцільність[26].

Факторний аналіз заслуговує на окрему увагу. Він дає змогу кількісно виміряти вплив різних чинників на кінцеву суму витрат. Зростання витрат на електроенергію може бути спричинене двома причинами. Перша – підвищення тарифів. Друга – збільшення обсягів споживання через неефективну роботу обладнання. Факторний аналіз дозволяє розділити ці ефекти. У першому випадку підприємство не має важелів впливу. У другому випадку необхідно вживати заходів щодо модернізації або налагодження технологічної дисципліни.

Для постійних загальновиробничих витрат корисним є аналіз беззбитковості. Він показує, який обсяг виробництва забезпечує покриття всіх постійних витрат. На досліджуваному підприємстві частка постійних витрат перевищує дев'яносто відсотків. Це означає, що будь-яке зниження

обсягів випуску продукції призводить до різкого зростання собівартості одиниці. Аналіз безбитковості дозволяє кількісно оцінити цей ризик та визначити мінімально допустимий рівень завантаження потужностей.

Маржинальний аналіз також є корисним інструментом. Він передбачає поділ витрат на змінні та постійні. Розраховується маржинальний дохід як різниця між виручкою та змінними витратами. Цей показник відображає суму коштів, яка спрямовується на покриття постійних витрат та формування прибутку. Маржинальний аналіз є особливо цінним при прийнятті рішень щодо додаткових замовлень. Якщо підприємство має невикористані потужності, таке замовлення можна прийняти за ціною, нижчою за повну собівартість. Достатньо, щоб ціна покривала змінні витрати. Постійні витрати вже відшкодовуються за рахунок основного обсягу виробництва.

Аналіз відхилень потребує поглиблення. На підприємстві лише фіксують факт відхилення та порівнюють його величину із загальною сумою витрат. Причини відхилень залишаються нез'ясованими. Рекомендується використовувати трифакторну модель. Вона розрізняє відхилення за рахунок зміни цін, за рахунок зміни кількості використаних ресурсів та за рахунок зміни ефективності їх використання. Перевитрата допоміжних матеріалів може бути викликана зростанням цін. Це одна ситуація. А може бути викликана порушенням технологічних норм. Це зовсім інша ситуація. Керівник цеху має знати справжню причину. Лише тоді його рішення будуть адекватними.

Для змінних загальновиробничих витрат пропонується розраховувати коефіцієнт реагування. Він показує, на скільки відсотків змінюються витрати при зміні обсягу виробництва на один відсоток. Якщо коефіцієнт дорівнює одиниці, витрати змінюються пропорційно. Це характерно для типових змінних витрат. Якщо коефіцієнт менший за одиницю, спостерігається ефект масштабу. Витрати зростають повільніше, ніж обсяг виробництва. Якщо коефіцієнт більший за одиницю, мають місце диспропорції. Витрати

зростають випереджаючими темпами. Розрахунок цих коефіцієнтів дозволяє прогнозувати поведінку витрат при зміні виробничої програми.

Трендовий аналіз доповнює аналітичне забезпечення. Він передбачає вивчення динаміки витрат за тривалий проміжок часу. На основі виявлених тенденцій будуються прогнози. Якщо витрати на ремонт обладнання щороку зростають на п'ятнадцять відсотків, це вказує на старіння основних засобів. Підприємству слід планувати модернізацію. Якщо витрати на електроенергію зростають швидше за обсяги виробництва, це свідчить про зниження енергоефективності. Трендовий аналіз дозволяє побачити ці закономірності. Він перетворює розрізнені дані на систему знань.

Бенчмаркінг витрат є окремим напрямом удосконалення. Це порівняння показників підприємства з аналогічними показниками інших суб'єктів господарювання. Бенчмаркінг дозволяє оцінити обґрунтованість встановлених нормативів. Якщо питомі витрати на електроенергію є вищими, ніж у конкурентів, це потребує додаткового аналізу. Причиною може бути застаріле обладнання. Або недосконалий технологічний процес. Відповіді на ці питання визначають напрями інвестицій[27].

Автоматизація аналітичних процедур є необхідною умовою впровадження запропонованих методів. Багато з них потребують виконання значних обсягів обчислень. Ручна обробка даних є трудомісткою та супроводжується помилками. Сучасні ERP-системи містять вбудовані модулі для аналітичної обробки. На підприємстві таке програмне забезпечення вже функціонує. Необхідно лише налаштувати додаткові аналітичні звіти. Це можна виконати силами власних фахівців. Витрати на таке налаштування є незначними. Очікуваний ефект є істотним.

Система аналітичних показників має бути пов'язана з системою матеріального заохочення. Якщо начальник цеху отримує премію за зниження питомих витрат, він буде активно шукати резерви економії. Аналітичні дані стають для нього не просто інформацією, а інструментом впливу на власний дохід. Це створює додаткову мотивацію до оптимізації

витрат. При цьому необхідно коректно визначити базу для порівняння. Вона має враховувати зміну обсягів виробництва. В іншому випадку преміювання буде несправедливим.

Таким чином, удосконалення методики аналізу загальновиробничих витрат на ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» доцільно здійснювати поетапно. На першому етапі пропонується підвищити періодичність аналізу до щомісячного рівня, автоматизувати формування аналітичної звітності в ERP-системі та розширити систему відносних показників. На другому етапі доцільно впровадити факторний аналіз і поглиблений аналіз відхилень, що дозволить оперативно встановлювати причини перевитрат. На третьому етапі рекомендовано використовувати додаткові інструменти стратегічного аналізу — маржинальний аналіз, аналіз беззбитковості, коефіцієнт реагування змінних витрат, трендовий аналіз та бенчмаркінг. Такий підхід забезпечить не одночасне механічне застосування всіх методів, а їх послідовне впровадження відповідно до інформаційних потреб підприємства.

3.3. Економічне обґрунтування та оцінка ефективності запропонованих заходів для підприємства

Економічне обґрунтування запропонованих заходів є важливим етапом дослідження, оскільки дозволяє оцінити доцільність їх впровадження та визначити очікуваний економічний ефект для підприємства. Воно дозволяє порівняти витрати на впровадження з очікуваним ефектом, визначити термін окупності та рівень рентабельності, щоб керівництво могло прийняти обґрунтоване рішення про впровадження цих змін.

Економічне обґрунтування запропонованих заходів для ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» наведено в таблиці 3.1. Розрахунок їх економічної ефективності здійснено на

основі фактичних показників загально виробничих витрат підприємства за 2025 рік.

Оскільки фактичні результати реалізації запропонованих заходів можуть бути визначені лише після їх практичного впровадження, економічний ефект у роботі оцінено прогнозним методом на основі аналізу поточних витрат підприємства та очікуваних результатів від удосконалення системи обліку й управління загально виробничими витратами.

Таблиця 3.1

Економічне обґрунтування запропонованих заходів для ТОВ «СТРОЙ
ДОМ УКРАЇНА»

№	Запропонований захід	Витрати на впровадження, грн	Очікуваний економічний ефект (річне зниження витрат), грн	Чиста економія, грн	Термін окупності, міс.	Рівень рентабельності
1	Удосконалення бази розподілу постійних витрат (машино-години, площа приміщень)	35 000	62 000	27 000	7	0,77
2	Запровадження системи щотижневого моніторингу відхилень із використанням гнучких кошторисів	28 000	42 000	14 000	8	0,50
3	Деталізація аналітичного обліку за статтею «Інші постійні витрати»	15 000	23 000	8 000	8	0,53
4	Підвищення періодичності проведення аналізу (щомісячно з декадним узагальненням)	12 000	19 000	7 000	8	0,58
5	Впровадження факторного, маржинального та трендового аналізу	40 000	65 000	25 000	7	0,63
6	Автоматизація аналітичних процедур у ERP-системі п-ва	55 000	80 000	25 000	8	0,45
7	Інтеграція аналітичних показників із системою матеріального стимулювання персоналу	8 000	13 000	5 000	7	0,63
Р а	—	193 000	304 000	111 000	≈7,6	0,57

З						
О						
М						

Джерело: власна розробка автора.

Як видно з таблиці 3.1, загальні витрати на впровадження всіх семи заходів становлять 193 000 грн. Найбільш витратним є захід шостий, автоматизація аналітичних процедур, який потребує 55 000 грн. Найменш витратним є захід сьомий, інтеграція показників із системою стимулювання, який потребує 8 000 грн.

Очікуваний річний економічний ефект від реалізації всіх заходів досягає 304 000 грн. Найбільший ефект забезпечує автоматизація аналітичних процедур з показником 80 000 грн. Впровадження факторного аналізу дає ефект 65 000 грн. Удосконалення бази розподілу витрат забезпечує 62 000 грн. Інші заходи дають ефект від 13 000 до 42 000 грн.

Чиста економія після вирахування витрат становить 111 000 грн. Найбільшу чисту економію забезпечують удосконалення бази розподілу витрат з показником 27 000 грн, впровадження факторного аналізу та автоматизація процедур з показником 25 000 грн кожен.

Термін окупності окремих заходів коливається від 7 до 8 місяців. Заходи №1, №5 та №7 окупаються за 7 місяців. Інші заходи потребують 8 місяців. Середній термін окупності становить приблизно 7,6 місяця.

Рівень рентабельності показує чистий прибуток на кожну гривню витрат. Найвищий рівень має захід перший, удосконалення бази розподілу витрат, з показником 0,77. Також високі показники мають захід п'ятий та захід сьомий з рівнем 0,63. Найнижчий рівень має захід шостий з показником 0,45 через високі початкові витрати. Середній рівень рентабельності всіх заходів становить 0,57.

Найбільш ефективним заходом є удосконалення бази розподілу постійних витрат. Він має найвищий рівень рентабельності 0,77, невеликі витрати 35 000 грн, значний ефект 62 000 грн, чисту економію 27 000 грн та

термін окупності 7 місяців. Цей захід дає суттєвий результат за рахунок усунення спотворення собівартості продукції.

Впровадження розроблених рекомендацій доцільно здійснювати поетапно. Такий підхід забезпечує належний контроль за кожним етапом та знижує ризик помилок.

На організаційно-підготовчому етапі видається наказ керівника. Створюється робоча група. До її складу входять працівники бухгалтерії, виробничого відділу та аналітичної служби. Розробляється план-графік впровадження із зазначенням конкретних термінів та відповідальних осіб.

На етапі внесення змін до облікової політики затверджуються нові бази розподілу. Для амортизації та ремонту обладнання використовуються машино-години. Для оренди та комунальних послуг використовується площа виробничих приміщень. Вводяться додаткові субрахунки для деталізації статті «Інші постійні витрати». Затверджується положення про щотижневий моніторинг відхилень із застосуванням гнучких кошторисів. Тривалість етапу – два тижні [28].

На етапі налаштування програмного забезпечення фахівці IT-відділу адаптують ERP-систему до багатобазового розподілу витрат. Розробляються нові форми аналітичних звітів. Автоматизуються розрахунки факторного, маржинального та трендового аналізу. Тривалість цього етапу – три тижні.

Працівники бухгалтерії проходять тренінги з нових правил обліку. Начальники цехів вивчають методику щотижневого моніторингу та аналізу відхилень.

Далі нові правила тестуються місяць на одному цеху. Виявлені недоліки усуваються. Порівнюються результати розподілу витрат за старою та новою методиками. Вносяться корективи в налаштування програми.

Після успішного тестування нові правила впроваджуються на всіх підрозділах. Щотижневий моніторинг відхилень запроваджується повністю.

На етапі супроводу система постійно контролюється. Щомісяця проводяться наради за результатами аналізу витрат. При відхиленнях вносяться корективи. Забезпечується методична підтримка працівників.

Активне впровадження триває близько трьох місяців. Такий підхід мінімізує ризики помилок, забезпечує підготовку персоналу та дає максимальний економічний ефект.

Загалом реалізація всіх запропонованих заходів є економічно доцільною. Вони окупаються менш ніж за 8 місяців. Кожна вкладена гривня приносить 0,57 грн чистого прибутку. Підприємство отримає річну чисту економію 111 000 грн. Рекомендується впровадити всі сім заходів у комплексі для покращення обліку та аналізу загальновиробничих витрат і підвищення фінансових результатів ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА».

ВИСНОВКИ

У роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано практичні рекомендації щодо удосконалення обліку і аналізу загальновиробничих витрат на ТОВ «СтройДом Україна».

За результатами дослідження економічної сутності загальновиробничих витрат встановлено, що вони є непрямими витратами, пов'язаними із забезпеченням функціонування виробничого процесу. Вони не можуть бути безпосередньо віднесені на конкретний вид продукції, тому потребують розподілу. До їх складу входять витрати на управління виробництвом, амортизацію основних засобів, утримання та ремонт обладнання, обслуговування виробничого процесу, охорону праці, техніку безпеки та інші витрати. Класифікація витрат за різними ознаками, зокрема за місцем виникнення, функціональним призначенням, способом віднесення та поведінкою на змінні та постійні, створює основу для їх ефективного обліку та аналізу. Правильний розподіл цих витрат дозволяє уникнути спотворення собівартості окремих видів продукції.

Узагальнення нормативно-правового регулювання показало, що облік загальновиробничих витрат в Україні здійснюється відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», НП(С)БО 16 «Витрати» та Податкового кодексу. Ці документи визначають порядок визнання, класифікації та розподілу витрат, а також критерії їх податкової прийнятності. Систематизація теоретичних засад обліку та аналізу підтвердила, що накопичення загальновиробничих витрат відбувається на рахунку 91, а їх розподіл здійснюється за відповідними базами з подальшим списанням на рахунок 23 «Виробництво». Основними функціями обліку є контроль, планування та аналіз витрат.

Організаційно-економічна характеристика ТОВ «СтройДом Україна» засвідчила, що підприємство зареєстроване у 2015 році, має лінійну структуру управління та основний вид діяльності – виробництво інших

готових металевих виробів. За період 2023-2025 років чистий дохід зріс з 85 826,3 тис. грн до 140 101,2 тис. грн, однак рентабельність реалізованої продукції залишається низькою. Показники ліквідності та платоспроможності мають позитивну динаміку, зокрема коефіцієнт покриття зріс з 1,11 до 1,44. Водночас коефіцієнт автономії є нижчим за нормативне значення, що вказує на залежність від позикових джерел фінансування.

Дослідження організації бухгалтерського обліку виявило, що на підприємстві застосовується централізована форма обліку, облікова політика передбачає накопичення витрат на рахунку 91 з веденням аналітичного обліку за статтями та місцями виникнення. Недоліком є розподіл більшості постійних витрат, включаючи амортизацію та ремонт обладнання, пропорційно до прямої заробітної плати основних робітників. Такий підхід є економічно необґрунтованим, оскільки знос обладнання залежить від часу його роботи, а не від трудовитрат персоналу. Аналіз синтетичного та аналітичного обліку підтвердив використання типових бухгалтерських проведення з кореспонденцією рахунків 91, 13, 66, 65, 63, 20, 23. Однак стаття «Інші постійні витрати» є надто агрегованою, що ускладнює її аналіз та контроль.

Аналіз динаміки та структури загальновиробничих витрат показав, що їх загальна сума зросла з 84 148,2 тис. грн у 2023 році до 136 636,4 тис. грн у 2025 році. Частка постійних витрат перевищує 93% і залишається стабільно високою протягом усього періоду. Питома вага статті «Інші постійні витрати» сягає майже 80% у структурі постійних витрат, що ускладнює глибокий аналіз та виявлення резервів економії. Коефіцієнт випередження зростання доходу над витратами у 2025 році становить 1,005, що є позитивною тенденцією, однак частка загальновиробничих витрат у собівартості зросла до 104,0%.

Для усунення виявлених недоліків запропоновано три основні напрями удосконалення обліку. Перший напрям передбачає зміну бази розподілу постійних витрат: для амортизації, ремонту та електроенергії пропонується

використовувати машино-години, для оренди та комунальних послуг – площу виробничих приміщень. Другий напрям стосується запровадження щотижневого моніторингу відхилень з використанням гнучких кошторисів, які враховують зміну обсягів виробництва. Третій напрям передбачає деталізацію аналітичного обліку статті «Інші постійні витрати» шляхом введення п'яти додаткових субрахунків третього порядку: витрати на інструменти та малоцінні предмети, службові відрядження цехового персоналу, внутрішньозаводські перевезення, підготовку та підвищення кваліфікації кадрів, зв'язок та канцелярські товари.

Удосконалення методики аналізу передбачає підвищення періодичності аналізу до щомісяця з проміжним узагальненням кожні десять днів, розширення системи відносних показників, впровадження факторного аналізу для кількісної оцінки впливу різних чинників, маржинального аналізу для прийняття рішень щодо додаткових замовлень, трендового аналізу для вивчення динаміки витрат, бенчмаркінгу для порівняння з конкурентами, а також автоматизацію аналітичних процедур в існуючій ERP-системі. Крім того, пропонується інтегрувати аналітичні показники з системою матеріального стимулювання персоналу.

Економічне обґрунтування показало, що загальні витрати на впровадження семи заходів становлять 193 000 грн, очікуваний річний ефект – 304 000 грн, чиста економія – 111 000 грн. Середній термін окупності дорівнює 7,6 місяця, а середня рентабельність – 0,57. Найбільш ефективним є удосконалення бази розподілу витрат з рентабельністю 0,77, економією 27 000 грн та окупністю 7 місяців. Активне впровадження всіх заходів триває близько трьох місяців.

Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити точність калькулювання собівартості, посилити оперативний контроль за відхиленнями та забезпечити прозорість структури витрат. Це позитивно вплине на фінансові результати та конкурентоспроможність ТОВ «СтройДом Україна»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Обчислення та розподіл загальних виробничих витрат / Могол Альфа. URL: <https://www.mogol-alfa.com.ua/ua/buhgalterski-novini/obchislennya-ta-rozpodil-zagalnih-virobnichih-vitrat/>
2. Александрова О., Гринь В. Особливості обліку та розподілу загальновиробничих витрат. Грааль науки. 2021. С. 67–71. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.22.10.2021.09>
3. Бардалим М. В. Проблема сутності загальновиробничих витрат підприємства // BusinessInform. 2024. Т. 2024, № 553. С. 139–145. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-2-139-145>
4. Бабенко Л. та ін. Вплив розподілу загальновиробничих витрат на фінансовий результат підприємства // EconomicScope. 2020. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/162-21>
5. Макаренко А. П., Максименко О. В. Удосконалення оподаткування, організації обліку та внутрішнього контролю виробничих запасів для підвищення ефективності податкового планування на підприємстві. Agrosvit. 2022. № 22. С. 55–63. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.22.55>
6. Подмешальська Ю., Феофанов Л., Абрамова І. Актуальні аспекти розподілу загальновиробничих витрат в системі обліку. Agrosvit. 2018. № 24. С. 54. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2018.24.54>
7. Скорнякова Ю. Б. Загальновиробничі витрати: вибір та обґрунтування бази розподілу. Економіка та держава. 2018. № 7. С. 39–43.
8. Куцик П. О., Мазуренко О. М. Обліково-аналітична концепція управління загальновиробничими витратами : монографія. Львів : Растр-7, 2014. 288 с. URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Kucik/Docs/K6_Upravlinnia_vytratamy.pdf

9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
10. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. НП(С)БО 16 «Витрати». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0129>
12. План рахунків бухгалтерського обліку. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/291-99>
13. Крамаренко К. Витрати та затрати: сутність, особливості обліку та аналізу. BusinessNavigator. 2024. № 2(75). URL: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.75-13>
14. Міщенко Т. М. Оцінка організації внутрішнього контролю витрат виробничого підприємства. Економічний вісник. 2018. № 2. С. 99–105. URL: <https://doi.org/10.33244/2617-5932.2.2018.99-105>
15. Бабій В. Т. Теоретичні аспекти організації обліку витрат операційної діяльності підприємства. 2025. Т. 1, № 21. С. 416–423. URL: <https://doi.org/10.15330/apred.1.21.416-423>
16. Акімова Т., Распопова Ю., Волященко І. Удосконалення методичного підходу до організації обліку витрат виробництва. Сталий розвиток економіки. 2025. № 2 (53). С. 107–114. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-15>
17. YouControl. ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/39792327
18. Opendatabot. ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА». URL: <https://opendatabot.ua/c/39792327>
19. Worksection. TypesofOrganizationalStructuresforCompanies. URL: <https://worksection.com/ua/blog/10-types-of-organizational-structures-for-companies.html>

20. YouControl. Фінансова звітність 2023. URL:
<https://youcontrol.com.ua/contractor/?year=2023&tb=financial-statements&id=15839452>
21. YouControl. Фінансова звітність 2024. URL:
<https://youcontrol.com.ua/contractor/?year=2024&tb=financial-statements&id=15839452>
22. YouControl. Фінансова звітність 2025. URL:
<https://youcontrol.com.ua/contractor/?year=2025&tb=financial-statements&id=15839452>
23. Колісник О., Суходольська Д. Оцінка впливу виробничих витрат на собівартість продукції. Економіка та суспільство. 2023. № 56. URL:
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-130>
24. Волощук Р. В. Проблеми обліку та розподілу загальновиробничих витрат. URL:
http://www.rusnauka.com/15_APSN_2011/Economics/7_88329.doc.htm
25. Чупріна Л. В., Шаповал Я. О. Проблеми розподілу загальновиробничих витрат. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/87.pdf
26. БІТ. Розподіл загальновиробничих витрат у BAS-системі. URL:
<https://bit-ua.com/blog/rozpodil-zahalnovyrobnychkh-vytrat-ta-ikh-oblik-u-bas-systemi>
27. Gvozdej N. Financialresourcesofenterprisesinconditionsoffull-scalewar. Economies' Horizons. 2025. № 4(33). С. 116–122. URL:
[https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(33\).2025.345249](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(33).2025.345249)
28. 7EMINAR. Загальновиробничі витрати: облік і розподіл. URL:
<https://7eminar.ua/news/18303-zagalnovyrobnici-vitrati-rozpodil-i-buxoblik>
29. Дебет-Кредит. Розподіл загальновиробничих витрат. URL:
<https://online.dtki.ua/2012/25/52392>

30. Крупа Т. Загальновиробничі витрати: розподіл і бухоблік. 7EMINAR. 2026. URL: <https://7eminar.ua/news/18303-zagalnovirobnici-vitrati-rozpodil-i-buxoblik>

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2023 рік

Фінансова звітність за 2023 рік *

Дата та час подачі звіту	28.02.2024 17:00
Керівник	Левенець Олександр Миколайович
Головний бухгалтер	Дані не зазначені
Вид економічної діяльності	25.99 Виробництво інших готових металевих виробів, н.в.і.у.
Телефон	712137
КАТОТТГ	UA71080490000022110
Середня кількість працівників	12

Баланс (Форма № 1-м) суб'єкта малого підприємництва станом на 31.12.2023 року *

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Актив			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,0	0,0
• первісна вартість	1001	0,0	-
• накопичена амортизація	1002	0,0	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	102,2	140,4
Основні засоби	1010	3 016,4	2 640,4
• первісна вартість	1011	3 986,7	4 023,7
• знос	1012	970,3	1 383,3
Довгострокові біологічні активи	1020	0,0	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0,0	-
Інші необоротні активи	1090	0,0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	3 118,6	2 780,8

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 934,0	3 920,6
• у тому числі готова продукція	1103	363,5	685,8
Поточні біологічні активи	1110	0,0	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	77,1	3 423,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	27,4	1,6
• у тому числі з податку на прибуток	1136	0,0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	382,5	3 684,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	0,0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	0,7	2,2
Витрати майбутніх періодів	1170	0,0	-
Інші оборотні активи	1190	71,8	549,4
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	2 493,5	11 581,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,0	-
Баланс (Усього активів)	1300	5 612,1	14 362,4

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Пасив			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0,0	-
Додатковий капітал	1410	0,0	-
Резервний капітал	1415	0,0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 594,8	3 945,0
Неоплачений капітал	1425	0,0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	2 594,8	3 945,0
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	0,0	-

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0,0	1 400,0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
• довгостроковими зобов'язаннями	1610	0,0	-
• товари, роботи, послуги	1615	1,9	3 023,5
• розрахунками з бюджетом	1620	99,2	584,5
• у тому числі з податку на прибуток	1621	94,1	124,7
• розрахунками зі страхування	1625	4,7	7,2
• розрахунками з оплати праці	1630	17,4	23,8
Доходи майбутніх періодів	1665	0,0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 894,1	5 378,4
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	3 017,3	10 417,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0,0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	5 612,1	14 362,4

Інформація про фінансові результати (Форма № 2-м) суб'єкта малого підприємництва за 2023 рік *

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	85 826,3	45 476,4
Інші операційні доходи	2120	-	0,0
Інші доходи	2240	-	0,0
Разом доходи	2280	85 826,3	45 476,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	83 151,0	43 905,1
Інші операційні витрати	2180	997,2	609,7
Інші витрати	2270	31,5	49,5
Разом витрати	2285	84 179,7	44 564,3
Фінансовий результат до оподаткування	2290	1 646,6	912,1
Податок на прибуток	2300	296,4	164,2
Чистий прибуток (збиток)	2350	1 350,2	747,9

Додаток Б

Фінансова звітність ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2024рік

 Отримайте ці дані по API у вашу систему! [Детальніше](#)

Фінансова звітність за 2024 рік *

Дата та час подачі звіту	28.02.2025 14:10
Керівник	Левенець Олександр Миколайович
Головний бухгалтер	Дані не зазначені
Вид економічної діяльності	25.99 Виробництво інших готових металевих виробів, н.в.і.у.
Телефон	712137
КАТОТТГ	UA71080490000022110
Середня кількість працівників	15

Баланс (Форма № 1-м) суб'єкта малого підприємництва станом на 31.12.2024 року *

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Актив			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,0	0,0
• первісна вартість	1001	0,0	-
• накопичена амортизація	1002	0,0	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	140,4	22,4
Основні засоби	1010	2 640,4	2 300,2
• первісна вартість	1011	4 023,7	4 150,1
• знос	1012	1 383,3	1 849,9
Довгострокові біологічні активи	1020	0,0	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0,0	-
Інші необоротні активи	1090	0,0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	2 780,8	2 322,6
	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Пасив			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0,0	-
Додатковий капітал	1410	0,0	-
Резервний капітал	1415	0,0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 945,0	5 478,9
Неоплачений капітал	1425	0,0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	3 945,0	5 478,9
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	0,0	-
	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 400,0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
• довгостроковими зобов'язаннями	1610	0,0	-
• товари, роботи, послуги	1615	3 023,5	1 310,3
• розрахунками з бюджетом	1620	584,5	203,2
• у тому числі з податку на прибуток	1621	124,7	127,5
• розрахунками зі страхування	1625	7,2	9,1
• розрахунками з оплати праці	1630	23,8	27,4
Доходи майбутніх періодів	1665	0,0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	5 378,4	10 868,4
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	10 417,4	12 418,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0,0	-

Інформація про фінансові результати (Форма № 2-м) суб'єкта малого підприємництва за 2024 рік *

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	113 762,5	85 826,3
Інші операційні доходи	2120	-	0,0
Інші доходи	2240	17,7	0,0
Разом доходи	2280	113 780,2	85 826,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	110 597,5	83 151,0
Інші операційні витрати	2180	1 175,6	997,2
Інші витрати	2270	134,3	31,5
Разом витрати	2285	111 907,4	84 179,7
Фінансовий результат до оподаткування	2290	1 872,8	1 646,6
Податок на прибуток	2300	338,9	296,4
Чистий прибуток (збиток)	2350	1 533,9	1 350,2

Фінансова звітність ТОВ «СТРОЙ ДОМ УКРАЇНА» за 2025рік

 Отримайте ці дані по API у вашу систему! [Детальніше](#)

Фінансова звітність за 2025 рік *

Дата та час подачі звіту	29.01.2026 16:41
Керівник	Зозуля Денис Юрійович
Головний бухгалтер	Дані не зазначені
Вид економічної діяльності	25.99 Виробництво інших готових металевих виробів, н.в.і.у.
Телефон	712137
КАТОТТГ	UA800000000000875983
Середня кількість працівників	19

Баланс (Форма № 1-м) суб'єкта малого підприємництва станом на 31.12.2025 року *

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Актив			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,0	0,0
▪ первісна вартість	1001	0,0	-
▪ накопичена амортизація	1002	0,0	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	22,4	-
Основні засоби	1010	2 300,2	1 918,1
▪ первісна вартість	1011	4 150,1	4 124,5
▪ знос	1012	1 849,9	2 206,4
Довгострокові біологічні активи	1020	0,0	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0,0	-
Інші необоротні активи	1090	0,0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	2 322,6	1 918,1
	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3 000,9	7 704,7
• у тому числі готова продукція	1103	1 363,8	3 978,5
Поточні біологічні активи	1110	0,0	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	433,5	2 764,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1,6	108,0
• у тому числі з податку на прибуток	1136	0,0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9 036,5	8 182,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	0,0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 077,0	69,5
Витрати майбутніх періодів	1170	0,0	-
Інші оборотні активи	1190	25,2	1 619,5
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	15 574,7	20 448,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,0	-
Баланс (Усього активів)	1300	17 897,3	22 367,0

	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
Пасив			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0,0	-
Додатковий капітал	1410	0,0	-
Резервний капітал	1415	0,0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 478,9	8 146,9
Неоплачений капітал	1425	0,0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	5 478,9	8 146,9
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	0,0	-

Інформація про фінансові результати (Форма № 2-м) суб'єкта малого підприємництва за 2025 рік *

Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	140 101,2	113 762,5
Інші операційні доходи	2120	-	0,0
Інші доходи	2240	5,9	17,7
Разом доходи	2280	140 107,1	113 780,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	131 367,5	110 597,5
Інші операційні витрати	2180	5 268,9	1 175,6
Інші витрати	2270	70,1	134,3
Разом витрати	2285	136 706,5	111 907,4
Фінансовий результат до оподаткування	2290	3 400,6	1 872,8
Податок на прибуток	2300	732,6	338,9
Чистий прибуток (збиток)	2350	2 668,0	1 533,9